

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX MARCH - KOVO 16, 1995 Nr. 10

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ANTANAS SMETONA – TAUTINĖS LIETUVOS KŪRĖJAS

Karolis Milkovaitis(Kalba pasakyta per Antano Smetonos sukaktuvinį
minėjimą Los Angeles, 1995.II.12 d.)

Kaip visiems žinoma, antroji mūsų tautos laisvė ir valstybės nepriklausomybė, po 123 metų kietos, dažnai žiaūros Rusijos carų okupacijos atgauta 1918 metais, tačiau Lietuva laisva išbuvo tik 22 metus. Per tą laikotarpį Lietuvos respublika turėjo 3 prezidentus, kurių vienas – Antanas Smetona juo buvo 2 kartus. Jie eilės tvarka buvo: tautininkas teisininkas Antanas Smetona, krikščionis demokratas agronomas Aleksandras Stulginskis, liaudininkas dr. Kazys Grinius ir vėl Antanas Smetona. Dėl tos priežasties dažnai sakome, kad Antanas Smetona buvo pirmasis ir paskutinis Lietuvos prezidentas, kas nėra faktiškai nei istoriškai tikslu, nes kalbame tik apie 1918 – 1940 metų laikotarpį. O juk Lietuva laisva buvo nuo 13-tojo iki 18 šimtmečio pabaigos, nors tada ne prezidentai valdė, ji yra laisva ir dabar ir turi prezidentą.

Išvardinęs II-sios Nepriklausomybės prezidentus nenoriu įtaigoti, kad vienas jų buvo geras, kiti du blogi, ar kad vienas buvo blogas, kiti du geri. Jie visi buvo garbingi vyrai lietuvių tautai, ypač tautos atgimimo metais, labai nusipelnę.

Šiandien minime vieno jų, būtent prez. Antano Smetonos, 120 metų gimimo ir 50 metų mirties sukaktis.

Yra posakis: "Savoje parapijoje pranašu nebūsi." Kodėl tokį posakį cituoju kalbėdamas apie Antaną Smetoną? Todėl, kad anuo metu augda-

mi ir bręsdami jo asmens paunksnėje, sruogiškai tariant, gal nevisai jį supratome, nematėme jo dvasios didybės ir todėl gal nepakankamai jį įvertinome.

Bet gyvenimas yra knyga, kurios puslapius žmogus pripildo savo gyvenimo darbais. Į šią knygą geri darbai nevisuomet įrašomi, bet blogų nepaslėpsi – jie visuomet surašomi didžiausiu kruopštumu.

Tai kokie yra Antano Smetonos gyvenimo dienų puslapiai? Skaitydami ir įvertindami jį iš istorinio 50-ties metų nuotolio pamatome, kad jo tikrai būta nepaprastos dvasinės erudicijos ir didybės žmogaus.

Jo tautinės ir politinės veiklos gyvenimo kelią galėčiau pradėti šiais žodžiais: "Antanas Smetona, Nepriklausomybės akto signataras, pirmasis ir ketvirtasis Antrosios nepriklausomybės laikotarpio Lietuvos Respublikos prezidentas, ir galėčiau smulkiai nupasakoti kiek jis pastatė naujų mokyklų, kiek kilometrų nutiesė naujų plentų ir geležinkelį, kiek pastatė naujų tiltų, ligoninių ir t.t. ir t.t. Bet taip kalbėdamas skraidinėčiau jį nemirtingumo padebesiais, sunaudočiau visą man skirtą laiką ir nespėčiau nieko pasakyti apie Smetoną mirtingą žmogų. Aš noriu nors suglaustai pažvelgti į Antano Smetonos visą asmenį: į krikščionį, mokslininką, valstybininką, tautinės minties sąjūdžio ideologą, ir mėginsiu nusakyti, koks yra jo

Paliulis Anicetas 3-15-96
1438 So. Cicero Ave.
Chicago IL 60650

Paminklas M.K.Čiurlioniui Druskininkuose (skulptorius V.Vildžiūnas)

A.Sutkaus nuotr.

tautinis bei valstybinis palikimas.

Kaip krikščionis Antanas Smetona buvo tikintis žmogus. Prezidentūroje besilanką visų tikybų dvasiškai visuomet jo būdavo priimami su pagarba, be eilės, ir neretai net pavaišinami. Jo ilgametis prezidentūros kanceliarijos viršininkas buvo kunigas – kun. dr. Pijus Bielskus. Vienas jo vyriausybės ministras pirmininkas buvo kunigas – kun. Vladas Mironas, ir faktas, kad 1893 metais baigęs Palangos progimnaziją

(Nukelta į 5 psl.)

SVEIKINIMAS KOVO 11 PROGA

Amerikos Lietuvių Taryba, kuri prieš 55-rius metus buvo sudaryta iš įvairių ideologinių ir politinių organizacijų kovai dėl Lietuvos išlaisvinimo, prisimindama 1990 metų kovo 11 dienos Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą, šia proga pagarbiai sveikina Lietuvos žmones, kovojusius už Lietuvos laisvę ir Nepriklausomybę.

Sveikiname visus Amerikos lietuvius, prisidėjusius prie Amerikos Lietuvių Tarybos ir mūsų Tautos gyvybinių siekių.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

Pirm. Grožvydas J. Lazauskas

1995 m. kovo 7 d.

LR Nuolatinė Misija prie JT praneša:

* LR Misija prie JT parengė ir UNICEF sekretariatui įteikė klausimų suvestinę UNICEF atstovybės steigimo Vidurio ir Rytų Europos, Baltijos šalyse ir NVS reikalui. Šiuo raštu LR, kaip vasario mėn. einanti Rytų Europos grupės pirmininkės pareigas, siekė detalčiau išaiškinti atstovybės programų ir regioninę apimtį, administracines funkcijas ir finansavimo aspektus.

* LR Ambasadorius prie JT O Jusys, bebaigęs eiti Rytų Europos grupės pirmininko pareigas, surengė tradicinius darbo pietus grupės ambasadoriams Jungtinėse Tautose. Susitikimo metu aptarti kandidatūrų klausimai ir UNICEF regioninės atstovybės steigi-

mo klausimas. Dalyvavo Misijos patarėja G.Damušytė.

* LR Misijoje įvyko Baltijos valstybių Misijų prie JT posėdis, kuriame buvo aptarti pasirošimo artėjančioms Socialinio vystymosi, Klimato kaitos konvencijos, Branduolinio ginklo neplatavimo sutarties konferencijoms, IV Pasaulinei konferencijai dėl moterų padėties, klausimai.

* Misijos patarėja G.Damušytė dalyvavo JT narėms sušauktose UNICEF tarybos konsultacijose, kuriose buvo aptarinėjami regioninės atstovybės kūrimo VRE, Baltijos šalyse ir NVS aspektai ir atsakinėjama į LR klausimų sąrašą šiuo reikalui.

Ohio valstijos gubernatoriaus George V. Voinovich nurodymu 1995 m.vasario 16d. – Lietuvos Nepriklausomybės sukakties proga – Lietuvos trispalvė iškilmingai plevėsavo prieš Ohio kapitolijaus rūmus.

Girdėta iš Vilniaus

• **BALTIJOS ŠALIŲ PREZIDENTAI SPRENDIMĄ DĖL KELIONĖS Į MASKVĄ PRIIMS KOPENHAGOJE.** Šios savaitės pabaigoje trijų Baltijos valstybių Prezidentai ketina galutinai nuspręsti, ar priims Boriso Jelcino kvietimą dalyvauti gegužės 9 dieną Maskvoje vykstančiuose renginiuose, skirtuose pergalės prieš fašistinę Vokietiją 50-sioms metinėms paminėti. Apie tai spaudos konferencijoje Rygoje pranešė Latvijos Prezidentas Guntis Ulmanis.

Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių Prezidentai šeštadienį ir sekmadienį susitiks Kopenhagoje, kur pasaulio valstybių vadovai svarsto socialines problemas.

Guntis Ulmanis sakė, kad asmeniškai apsisprendęs, tačiau to dar nenorįs viešai paskelbti. Pasak jo, Baltijos šalių Prezidentai šiuo klausimu ketina padaryti bendrą pareiškimą.

Lietuvos Prezidento kanceliarijos vadovas mano kad galutinis sprendimas, tikriausiai, bus priimtas balandžio pabaigoje.

• **LIETUVOS VYSKUPAI RAGINA AKTYVIAI DALYVAUTI RINKIMUOSE.** Lietuvos Vyskupų Konferencija paskelbė kreipimąsi į visuomenę "Rinkimams artėjant".

Norime priminti kiekvieno piliečio pareigą juose sąmoningai dalyvauti – su giliu atsakomybės jausmu už savo ir kitų gyvenimą, už Lietuvos ateitį, sakoma kreipimesi. Renkamieji teįaučia atsakomybę tarnauti žmonėms, o rinkėjai išmintingai teįvertina kandidatų moralines savybes bei sugebėjimus. Kadangi bus balsuojama už partijų sąrašus, katalikams svarbu žinoti, koks yra partijų požiūris į Bažnyčią, ar partijos programa atitinka krikščioniškosios moralės principus, ar gerbiama sąžinės laisvė, šeimos teisė auklėti vaikus pagal savo įsitikinimus, ar partija konkrečiais darbais spres pensijų, šeimų materialinio aprūpinimo bei kitas opias problemas.

Mes, Lietuvos vyskupai, pasitikime Bažnyčios narių sąmoningumą ir tikimės, kad rinkėjai išrinks tikrai vertus savo atstovus, rašoma kreipimosi pabaigoje.

• **JAV BIZNIERIAI INVESTICIJAS Į LIETUVĄ VERTINA OPTIMISTIŠKAI.** Antradienį Vilniaus senamiestyje, restauruotame Amerikos centro pastate OPIC (JAV privačių Užsienio investicijų korporacija) prezidentė Ruth Harkin iškilmingai perkirpo juostelę dar vieno savo padalinio – Rytų Europos biznio informacinio centro – atidarymo progą.

JAV biznierių ir OPIC atstovų grupės vizitą į Lietuvą paskatino prieš keletą mėnesių Clevelande įvykusi konferencija, kurioje JAV prezidentas Bill Clinton pažadėjo paramą Centrinės ir Rytų Europos šalių ekonomikai. OPIC delegacija, kuri atstovauja 21 JAV firmai, į Vilnių atvyko iš Lenkijos ir toliau vizitą tęs Latvijoje bei Estijoje. Pirmadienį R. Harkin ir delegacijos nariai susitiko su Lietuvos Prezidentu Algirdu Brazausku, premjeru Adolfu Šleževičiumi ir su daugiau kaip pusšimčiu Lietuvos firmų vadovų.

Susitikime su žurnalistais R. Harkin pasakė, kad pirmieji Amerikos biznio atstovų įspūdžiai apie Lietuvą labai geri. Jau pats faktas, kad tokių solidžių firmų kaip "General Motors", "Astrum International", "Orion Satellite Corp.", "Riggs National bank" bei kitų ir keturių OPIC investicinių fondų vadovai lankosi Lietuvoje, patvirtina, kad Jungtinės Amerikos Valstijos investicijas į Lietuvą vertina optimistiškai.

Pirmasis projektas Lietuvai jau suderėtas. Tai 10,8 mln. dolerių investicija į medžio perdirbimo pramonę. Pagal ją Amerikos rėmėjas – OSHOCO medienos kompanija iš Oregono valstijos – įkurs lentpjūvę, kurioje perdirbs žalią minkštą medieną iš Lietuvos bei Rusijos, o po to eksportuos į Vakarų Europą. Tačiau dalis išdžiojintos ir apdorotos medienos žaliavos liks ir vietos rinkai, be to, ši investicija, partnerių nuomone, padės kelti darbininkų kvalifikaciją ir sukurs naujų darbo vietų. Numatomi projektai ir telekomunikacijų, informatikos, aplinkos apsaugos, agroserviso, energetikos, kitose srityse.

• **ATSISTATYDINO RESPUBLIKOS PREZIDENTO PATARĖJAS.** Po eilės publikacijų spaudoje atsistatydino Respublikos Prezidento patarėjas teisės klausimais Rimas Andrikis. Jose jis buvo kaltinamas ryšiais su organizuotu nusikaltimo gaujų dalyviais.

Spaudoje paskelbti Rimo Andrikio, advokato pagal profesiją, telefoninių pokalbių su įtariamais organizuoto nusikaltimo gaujų dalyviais įrašai. Jau būdamas Prezidento patarėju, jis palaikė su jais artimus ryšius, konsultavo. Žurnalistai taip pat paskelbė medžiagą apie tai, kad Rimas Andrikis, prieš penkerius metus būdamas Aukščiausiojo Teismo teisėju, pasinaudojo tarnybine padėtimi gelbstint nuo baudžiamosios atsakomybės savo pažįstamus.

Rimas Andrikis, prieš tapdamas Prezidento patarėju, buvo privataus advokatų biuro savininkas. Šio biuro advokatai gynė žurnalisto Vito Lingio žudikus, o Rimas Andrikis proceso metu su advokatais slapta susitikinėjo.

• **PASKELBTAS PIRMASIS ŠIAIS METAIS MIRTIES NUOSPRENDIS.** Šiaulių apygardos teismas nuteisė mirties bausme pilietį R.B. už moters nužudymą itin žiauriu būdu. Tai pirmoji šiais metais paskirta mirties bausmė Lietuvoje ir pirmasis toks nuosprendis, kuris priimtas nuo šių metų pradžios suformuotuose apygardų teismuose.

Geltonas kaspinas

Prieš pat Naujuosius metus Šiaurinė Korėja perdavė JAV kariuomenės Pietinėje Korėjoje atstovams amerikietį lakūną, paklydusį ir perskridusį su malūnsparniu į Š. Korėjos teritoriją ir ten suimtą. Lakūno partneris tame skridime žuvo, jo kūnas irgi buvo sugrąžintas. Lakūnas Bobby Hull laimingai grįžo namo, į Floridą, kur jo šeimos namas buvo, jo belaukiant, išpuoštas geltonais kaspinais. Ši amerikietiška tradicija liko iš tų dienų, kada revoliucinė Irano vyriausybė buvo pagrobusi JAV ambasadą Teherane ir įkaitais pėmusi amerikiečius diplomatus. Tie geltoni kaspiniai vėliau virto simboline pama, laukiant įkaitų, pagrobtų Libane, tikintis jų paleidimo ir sugrąžinimo. Sakoma, kad tradiciją pagimdė tikras įvy-

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

kis ir populiarī amerikietiška daina pavadinta: "Apjuosk seną ąžuolą geltonu kaspinu" (Tie a Yellow Ribbon Round the Old Oak Tree"). Tai pasakojimas apie kalinį, kuris po ilgų metų kalėjime sugrįžta namo.

Amerikiečių jaunų studentų tradicija, ateinant pavasariui, yra važiuoti į Floridą ir ten porą savičių paisydykauti, nematant tėvams ar profesoriams. Šitokie "spring bashai", paprastai sukelia spaudos dėmesį, pasirodo televizijos ekranuose, sukelia daug darbo kurortinių vietovių tvarkos prižiūrėtojams, policijos pareigūnams. Kai kuriose vietovėse padaroma įvairių nuostolių, nors viešbučių, motelių savininkai

laukia studentų paliekamų dolerių.

Prieš 20 ar daugiau metų studentų pilnas autobusas važiavo iš New Yorko į Floridą. Jaunuoliai rėkavo, dainavo, pilni energijos ir pavasario džiaugsmo. Vienas vyresnio amžiaus keleivis kažkaip netiko šitoje grupėje. Jis sėdėjo rimtas, susimąstęs prie lango. Studentai ėmė klausinėti, kur jis važiuoja. Keleivis paaiškino tikrai nežinąs. Jis turįs autobuso biuletą į Floridą, tačiau, gal būt, išlipsiąs Georgijoje. Tas dar padidino jaunuolių smalsumą. Kaip čia gali būti, kad jis nežino, kur važiuoja? Keleivis paaiškino: Jis turįs Brunswick'e šeimą, kurią palikęs prieš daug metų. New Yorke jis susidėjęs su nedorais draugais ir pakliuvęs į kalėjimą. Dabar jis jau atlikęs teismo skirtą bausmę. Jis parašė prieš kelias savaites žmonai laišką. Jis pilnai suprasiąs, jei ji jo nelaukia po tiek metų, tačiau, jei ji norėtų, kad jis grįžtu į namus, jei ji jam atleistų, tegu pakabina ant seno ąžuolo Brunswick miestelio centre geltoną nosinę kur nors ant šakos, tai jis išlipsiąs ir grįžiąs pas ją. Autobuso keleiviai labai susidomėjo šiuo pasakojimu, labai pergyveno to vyro padėtį, artėjant prie jo miesto, dainos ir triukšmas nutilo, visi susikaupe laukė ir įtemptai stebėjo pro autobuso langus. Pagaliau visi pamatė netoli autobuso stoties Brunswick'e didžiulį seną ąžuolą, kurio šakose plėvesavo daugybė geltonų nosinių. Senis keleivis išlipo, atsiveikino su keilione draugias ir nuėjo savo keliais. Studentai keliavo toliau dar linksmesni, patenkinti, kad viskas taip gražiai baigėsi.

Šį atsitikimą 1971 m. aprašė "New York Post" laikraštis, o 1973 m. pasirodė minėta daina apie kalinį, ąžuolą ir geltonus kaspinus. "Post" laikraščio bendradarbis Pete Hamill, klausiamas, kodėl daina kalba apie "Kaspiną" o jo rašinyje pabrėžiamos "nosinės" (bandanos), spėliojo, jog anglų kalboje labai sunku rasti žodį, kuris rimuotusi su "handkerchief". Todėl dainos autorius pasirinkęs "Yellow Ribbon".

TRUMPAI

• Richard Lugar, Indijos respublikonų senatorius paskelbė savo kandidatūrą į prezidento vietą. Kandidatų jau yra dešimt. Opinijos tyrimai sako, kad stipriausias šiuo metu yra senatorius Dole iš Kansas.

(Nukelta į 9 psl.)

Iki šiol žmogžudystės bylas nagrinėdavo tikrai Aukščiausiasis Teismas. Dabar jos nagrinėjamos penkiuose apygardų teismuose. Apeliacinė instancija yra Apeliacinis Teismas, taip pat suformuotas šiemet.

Pernai pagal teismo nuosprendį buvo įvykdyta viena mirties bausmė. Kalėjimuose laikomi dar trys nusikaltėliai, kuriems tokia bausmė paskirta, tarp jų ir žinomo žurnalisto Vito Lingio nužudymo organizatorius Borisas Dekanidzė. Visi nuteistieji yra padavę malonės prašymus Respublikos Prezidentui.

• **STATISTIKOS DEPARTAMENTO VADOVO NUOMONE, LIETUVOJE PER DIDELĘ ATLYGINIMŲ DIFERENCIJĄ.** "Statistinių tyrimų duomenimis, atskirose ūkio šakose atlyginimų diferenciacija yra labai didelė. Todėl Seimas ir Vyriausybė turėtų peržiūrėti fizinių asmenų socialinio draudimo mokesčių įstatymus ir mokesčius diferencijuoti progresuojančia tvarka", mano Statistikos departamento direktorius Kęstutis Zaborskas.

Pasak oficialiosios statistikos, 7,7 procentai visų šalies dirbančiųjų uždirba mažiausiai – nuo 66 iki 100 litų per mėnesį. Procentiškai daugiausiai – 26 procentai dirbančiųjų Lietuvoje uždirgba nuo 101 iki 200 litų per mėnesį. 16 procentų gauna atlyginimą nuo 351 iki 500 litų. Uždirbančių daugiau, kaip tūkstantį litų per mėnesį yra tik apie 2 procentai.

• **POLITINĖS PARTIJOS AIŠKINSIS SANTYKIUS KREPŠINIO AIKŠTELĖSE.** Demokratinės darbo partijos ir Centro sąjungos komandos pirmosios išbėgs į aikštelę kovo 11 dieną prasidedančiame politinių partijų krepšinio turnyre. Jį organizuoja Centro sąjunga.

Ekspertų nuomone, LDDP komanda yra viena pajėgiausiu turnyre. Centro puolėjo pozicijoje žais dvimetris Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius. Jam asistuos ministrai Povilas Gylys, Juozas Nekrošius, Linas Linkevičius, Algimantas Stasiukynas, Mindaugas Stankevičius, taip pat LDDP traktacijos Seime seniūnas Gediminas Kirkilas. Žaidimo organizatoriaus funkcijas, tikriausiai, atliks Vilniaus "Statybos" komandoje ilgus metus žaidęs Romas Girskis. Jo politinis amplua šiuo metu – LDDP rėmėjas.

Centro sąjungos garbę gina beveik visa jos vadovybė – Siemo pirmininko pavaduotojas Egidijus Bičkauskas, Seimo narys Romualdas Ozolas, Sąjungos atsakingasis sekretorius Vidmantas Staniulis. Komandos gretas sustiprins daugartinis šalies sunkumų kilnojimo daugiakovės čempionas šilutėškis Liudas Čičirka, turintis Sąjungos rėmėjo statusą.

Daugelio kitų komandų lyderiai kartu yra ir partijų lyderiai. Tautos pažangos partijos komandoje tai – Nepriklausomybės atkūrimo akto signatarai Egidijus Klumbys ir Kęstutis Grinius, Lietuvos laisvės sąjungos – Vytautas Štuskas ir Gediminas Budnikas (praeityje – Kauno "Žalgirio" centro puolėjas), Nepriklausomybės partijos – Valentinas Šapalas, jaunlietuvių – Stasys Buškevičius, Socialdemokratų – Seimo narys Rimantas Dagys. Tikrai krikščionys demokratai komandą sudarė iš jaunimo sekcijų.

• **LIETUVOJE – DAUGIAU KAIP 100 TŪKSTANČIŲ NEDIRBANČIŲ ŽMONIŲ.** Lietuvos darbo biržos duomenimis, šių metų kovo 1 d. šalyje buvo užregistruota 100,8 tūkstančių darbo nedirbančių piliečių. Lyginant su vasario 1 d. duomenimis nedirbančių žmonių skaičius padidėjo 10,8 tūkst.

Miestuose nedirbo daugiau kaip 44 tūkst., rajonuose – 56,6 tūkst. žmonių. Tarp nedirbančių 52,2 proc. sudarė moterys, o 75,2 proc. – darbininkai. (B.B.) –000– ELTA

ESTAI SKUNDŽIASI PRASTU GYVENIMU MAŽIAU NEI LIETUVIAI

Š.m. vasario 24 d. Estija šventė 77-ąsias nepriklausomybės metines. Ta proga "Lietuvos aidas" korespondentas Ovidijus Lukošius kalbėjosi su Estijos Respublikos ambasadore Lietuvoje Valvi Strikaitiene. Šiek tiek sutrumpintą šį pokalbį pateikiame Dirvos skaitytojams.

Aš jau daugelį metų gyvenu Lietuvoje, o mano vyras yra lietuvis, - sakė V. Strikaitienė. - Po nepriklausomybės atkūrimo Estijai, kaip ir Lietuvai, trūko profesionalių diplomatų, o kadangi aš gerai pažinojau Lietuvą, moku lietuvių kalbą, tai ir buvau pakviesta dirbti į tuomet dar Estijos atstovybę Lietuvoje.

Esam labai laimingi, kad pavyko išsinuomotuoti pastatą Tiltų gatvėje, tačiau čia iš-

darbo atlyginimas - 53 proc., senatvės pensijos - 46 proc. Sėkmę lėmė Estijos kronos įvedimas, radikali ekonomikos reforma ir didelės užsienio kapitalo, kaimynų suomių ir švedų, investicijos. Daug estų turi privačias įmones ir sąlygas ramiai dirbti.

Tačiau gyvenimą šiek tiek trikdo rinkimų į Estijos parlamentą kova. Yra 17 partijų, į 101 vietą parlamente pretenduoja 1269 žmonės, tad

nei lietuviai. Galbūt todėl, kad estai stengiasi kentėti tylėdami. Galima papriekiauti ir lietuviškai spaudai, kuri gyvenimo juodąsias puses pateikia tarsi per padidinimo stiklą. Bet gyvenime yra ir gražių dalykų, o spauda galėtų įkvėpti žmonėse daugiau optimizmo.

Toliau ambasadorė papasakojo, kad ambasadoje darbo ir rūpesčių niekuomet netrūksta. Buvo pavogtas ambasados automobilis "Mercedes", dėl ko tapome labai garsūs Lietuvoje. Esam laimingi, kad viskas gerai baigėsi ir dėkingi policijai, kuri

Valvi Strikaitienė: "Lietuviška spauda juodąsias gyvenimo puses perteikia tarsi per padidinimo stiklą"
R.Šuikos (LA) nuotr.

kūrėme laikinai. Estijos Vyriausybė ir Lietuvos ambasada Taline Lietuvos nepriklausomybės išvakarėse, vasario 14 d., pasirašė pastato pirkimo sutartį ir Lietuvos ambasada persikels į labai gražų, be to, vienintelį roko stiliaus pastatą Taline.

Estijos Vyriausybė taip pat atleido Lietuvos ambasadą nuo žemės nuomos mokesčio 99 metams. Tikimės, kad ir Lietuvos Vyriausybė padarys panašius nuolaidų ir kad suteiktame sklype galėsime pradėti statyti naują ambasadą.

Estijoje ekonomikos lygis pernai pradėjo kilti. 1994 m. palyginti su 1993 m. Estijos bendras nacionalinis produktas padidėjo 3 proc., bendras

konkurencija didelė.

Į korespondento klausimą, kokie pagrindiniai skirtumai tarp Lietuvos sostinės Vilniaus ir Estijos - Talino, ambasadorė atsakė, kad Vilnius pastaruoju metu atrodo apleistas. Talinas, ypač ten, kur įsikūrusios privačios įmonės, tiesiog blizga. Seniau mane Vilniuje vasarą žavėdavo gausybė gėlių, tačiau praeitą vasarą šiukšlių, atrodo, buvo daugiau nei gėlių. O vilniečiai ir taliniečiai visiškai panašūs. Stebina lietuvių moterų išradinumas ir gebėjimas elegantiškai rengtis net ir tiek nedaug uždirbant. Vyrams lengviau - jie visada gražūs.

Estai šiek tiek mažiau skundžiasi prastu gyvenimu

sugebėjo automobilį rasti. Vagys jį buvo spėję nuvežti iki Baltarusijos sienos, buvo pakeitę numerius ir tik laimingo atsitiktinumo dėka jį rado.

Darbo diena ambasadoje prasideda devintą valandą ryto daugybe skambučių ir susitikimų ir ji niekada nesibaigia 6 valandą vakaro. Rūpesčių daug - vienas Estijos vairuotojas Marijampolėje buvo mirtinai sumuštas, kitas - dešimt dienų buvo dingęs be žinios Kaune. Daug rūpesčių ir su vizomis.

Net ir savaitgalius dažniausiai reikia praleisti renginiuose, tad laiko namams beveik nelieta.

(Pagal "Lietuvos aidą")

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

KADA LIETUVIŲ TAUTOS ATSIPRAŠYS?

Juozas Žygas

Per daugelį metų jau buvome beveik įpratę prie to, kad tam tikros grupės buvome puolami. Taip sakant: "Šuo ir kariamasis pripranta". Mes, išeivija, neturėdami valstybinio užnugario, negalėjome stipriai finansuojamos propagandos atremti. Dabar, Lietuvai nepriklausomybės atstatymo jau penkerių metų sukaktį švenčiant, atrodytų, kad padėtis turėjo pagerėti. Bet - kur tau! Dabar jau net savųjų lietuvių tauta yra šmeiziama. Priežasčių daug ieškoti nereikia, nes visi žinome, kieno vežime "dabartiniai" sėdėjo ir apie "tautų draugystę" kalbėjo. Daugeliui iš jų lietuvių tautos sąvoka, atrodo, yra visai svetima. Tai jau mums beveik aišku yra! Tad iš jų pusės tyla būtų suprantama. Bet, kad jie pulsi galėtų - tai jau to, net netikėjome. Yra gerai žinoma, kas apie tokius paukščius yra sakoma...

Dar atsimename A. Šlezevičiaus žodžius: "Nors žudynės buvo nacių politikos realizacija okupuotame krašte, tačiau tai, kad ne vienas šimtas lietuvių tiesiogiai dalyvavo žydų tautos genocide, reikalauja mūsų ištarti atgailos žodžius, atsiprašyti už nekaltų mūsų bendrapiliečių kančias. Tuo pačiu norėčiau pareikšti, kad Lietuvos Respublikos vyriausybė prisiima atsakomybę už žudynių dalyvių persekiojimą". Lietuvoje Seimo atstovai ir spauda, atrodo, lyg kvapo netekę tylėjo. O kas tyli, tai irgi nusi Kaltimė dalyvauja. A. Šlezevičiaus žodžiams tylą pritarimą davus, dabar išsidrąsinęs ir Justas Paleckis prabilo. "Galimas dalykas, tam tikra mūsų visuomenės dalis juos sutiks kontroversiškai, bet mes negalime nepadaryti to, ką padarė JAV, Vokietija, Lenkija, savo vadovų lūpmis tarusios gilius atgailos žodžius už žydų patirtas mil-

žiniškas skriaudas Antrojo pasaulinio karo metais". (ELTA vasario 24).

Kas kas, bet J. Paleckis - tai turėtų jau tikrai tylėti. Jeigu jis neigaliojas bando už tautą kalbėti ir atsiprašinėti, tai manyčiau, kad pirmiausia turėtų už savo tėvą atsiprašyti. Nors aš jo per daug nekaltinu, manydamas, kad jis pats nežinojo, ko iš jo bus reikalaujama. Tačiau jo aplinka areštuojamųjų sąrašus sudarinėjo, o jis (nors ir nenoromis) juos pasirašinėjo. Šiaip ar taip, jo valdžios potvarkiais žmonės buvo areštuojami, kankinami, žudomi ir tremiami. Tai buvo prieš visą tautą baisus nusikaltimas, tad dabar jo sūnus, prieš pradėdamas tautą kaltinti, pirmiausia turėtų ją atsiprašyti, nes jo pavardė yra su tepta ir krauju apšlakstyta. Jeigu manytų, kad už tėvą jis neprivalo atsiprašyti, tai kaip tuomet tauta, kurios didžiulė ma dar nebuvo gimusi, už keletos šimtų žudikų nusikaltimus, kurių beveik jau nebėra - turėtų atsiprašyti.

Ir žydai lietuvių tautos turėtų atsiprašyti. Nes didžioji dalis įvairių "padėjėjų", tardytojų, prokurorų, NKVD karininkų, komisarų ir politrukų, jų kilmės žmonės buvo. Ir jie buvo tie, kurie pirmieji lietuvių tautos naikinimą ir persekiojimą pradėjo. Tereikia tik Tarybų Lietuvos enciklopediją pasižiūrėti ir pamatysime, kieno nuopelnai ten yra surašyti. Būtent: Abramavičius Faivosas, Abramavičius Girša, Abramsonas Lazaris, Achmanovas Moisiejus - iki 1918 Girsfeldas, Afonimas Michailas ir t.t. Tai tik dalį raidės "a" peržiūrėjus. Tai vis nusielpinę po grindžio ir LKP veikėjai. Iki 1940 m. apie 75% partijos narių tos pačios kilmės buvo. Tad matome, kas kam duobę kasė!

JEI DABAR RINKTUME PREZIDENTĄ

Informacinė agentūra SIA atliko sociologinį tyrimą - visuose miestuose ir rajonuose atsitiktinės atrankos būdu apklausė 2,700 piliečių, turinčių rinkimų teisę. Prašyta atsakyti į klausimą, kas, jų nuomone, būtų geriausias kandidatas į Lietuvos Respublikos Prezidentus (klausiant nebuvo siūloma rinktis iš kurio nors politinių veikėjų sąrašo, respondentai galėjo savo nuožiūra nurodyti bet kuriuos asmenis).

Pagal apklausos rezultatus daugiausia Lietuvos rinkėjų

paremtų Valdo Adamkaus (22 procentai visų apklaustų rinkėjų) ir Vytauto Landsbergio (21.5 procento) kandidatūras. Kiti kandidatai, kuriuos nurodė rinkėjai, žymiai atsilieka: antai už Egidijų Bičkauską balsuotų 11 procentų, Algirdą Brazauską - 10 procentų rinkėjų. Toliau sąraše eina Gediminas Vagnorius, Romualdas Ozolas ir kiti. Pažymėtina, kad 25 procentai neturėjo savo nuomonės apie galimus kandidatus į Prezidentus.

Jeigu Prezidento rinkimai

įvyktų dabar, aiškaus vieno lyderio tarp pretendentų į šį postą lyg ir nebūtų. Tačiau kartu paėmus rinkėjų, esančių už Algirdą Brazauską Egidijų Bičkauską ir Valdą Adamką, yra 43 procentai, taigi gerokai daugiau, negu surinktų balsų aiškiai dešinieji kandidatai (apie 30 proc.).

Tokios rinkėjų simpatijos galimiems konkretiems kairiųjų ir dešiniųjų politinių jėgų kandidatams į Prezidentus visiškai neatitinka tų pačių rinkėjų simpatijų politinėms

(Nukelta į 4 psl.)

LAISVĖS KOVŲ ARCHYVO Nr. 12

Antanas Dundzila

Šiuo leidiniu negalima nesidžiaugti. Jis spausdina dabartinių Lietuvos valdovų į šoną nustumtą, beveik slepiamą tiesą apie rezistenciją abiemis (kartojų: abiemis!) okupantams. Gi tie slėpimo ir į šoną stūmimo pavyzdžiai nesibaigia. Štai, Seimo užsakymu, Lietuvos Informacijos institutas 1994 išleido net keliomis užsienio kalbomis informacinį leidinį „Oficialusis Vilnius“. Jame išvardinta daug laikraščių bei žurnalų, pvz., vaikams „Genys“ ir „Moksleivis“, „Kinas“, „Hobby“; tačiau nepaminėtas „Tremtinys“, kuris skirtas tautos genocido aukų žinioms. Arba prez. A. Brazauskas, 1995 m. (pagaliau) susitikęs su keliais buvusiais partizanais, tarp kitų dalykų jiems pamokslavo apie reikalą atsiriboti nuo partizanavimo laikų karo nusikaltimų – kai jo paties vadovauta, okupantui tarnavusi ir tautą naikinusi partija save laiko visai nekalta, skaisčia Lietuvos mergele. Bet ką čia ir kalbėti apie LDDP valdymo drumzles. Šio straipsnio tema – džiuginantis, reikšmingas, naujai išleistas „Laisvės kovų archyvo“ numeris.

1991 m. pasirodęs su kukloka atrodančiu, 64 psl. pirmuoju numeriu (vadintu „tomu“), naujusias „Archyvo“ numeris skaitytoją pasiekia net 288 psl. knygos formoje. Stebina išleistų puslapių skaičius: viso suskaičiavau apie 1,900! Per keturis metus, tai vidutiniškai išeitų beveik po 500 puslapių. Čia tikrai reikšmingai varomas leidybinis darbas, kurį svarbu bei įdomu dabar skaityti; kurį, genocido istorija besirūpinanti tauta, tinkamai įvertins.

Malonu skaityti, kad žurnalo leidimą teberemia mūsų išeivijos ligonis, ta su „Lietuvos Kančių ir kovų istorija“ 1994 sau sprandą išsisukusi, dar ir šiandieną su ta knyga kaip reikiant ant kojų neatsistojusi, Pasaulio lietuvių

bendruomenė (PLB). Remdama „Archyvo“ leidimą, ji atlieka tikrai pagirtinai gerai varomą darbą. Kai matome tokius rezultatus, argi PLB ir jos kolūkiečiams tebereikia kištis į panašią sritį? Ar ne geriau būtų atiduoti visus pinigus „Archyvo“ leidėjams ir tokiu būdu savo nepavykusias leidybines pastangas užbaigti dar prieš savo kadencijos galą? (Nenorėdamas sulaukti PLB reikalu angliškai parašyto, grąšinančio, amerikiečių advokatų firmos laiško, čia pat kategoriškai pareiškiu, kad žodžius „ligonis“, „nususuko sprendą“, „stoti ant kojų“, „kolūkiečiai“ ir t.t. vartoju alegorine prasme, tikrai be jokio noro kam nors mažinti garbę; kad tuo pat atsikvėpimu pagyriau PLB už paramą „Archyvui“; ir kad siūliau turimais ištekliais dar daugiau remti „Archyvo“ leidimą. Ar, maždaug, aišku?) Tiesa, šį numerį taip pat parėmė J. Jukūnas, Lietuvių tautiniai namai ir J. Daumanto Šaulių kuopa. Jie irgi verti viešo pagyrimo (– o jei šie būtų kokie nors rusų šokėjai, tai juos Lietuvos prezidentas jau tikrai būtų apdovanojęs Lietuvos garbės pilietybe ir dar gal ordinais).

Šiame „Archyvo“ numeryje telpa 12 straipsnių, dokumentų rinkinių bei atsiminimų. Visų čia nesuminėsim, nes keli iš jų – tik iš skirtingų vietovių, dokumentuoja tai, ką, maždaug, skaitėme ankstyvesniuose „Archyvo“ numeriuose. Istorijai jie vertingi, savo detalėmis – charakteringi, reikalingi spausdinti; tačiau tai jau anksčiau matyta medžiaga, tad čia tik paminėtina. Gera, nauja tema yra A. Kašėtos ir redaktorės D. Kuodytės straipsnis, „Partizanų periodinė spauda“. Tai šviežiai keliamas ir nagrinėjamas rezistencinės veiklos bruožas. Atrodo, kad partizanų spaudos reikalas dabar plačiau parūpo, nes, pvz., ką tik išėjusiame, išei-

Ukmergėje statomo Partizanų parko koplytstulpio apatinė dalis.

E.Baranausko nuotr.

vijoje leidžiamo „Varpo“ Nr. 29 numeryje, yra K. Karvelio straipsnis ta pačia tema. Iš pastarojo nurodų matyti, kad „Lietuvos aidas“ 1994 birželio mėnesį apie tai rašė. Grįžtant prie Kašėtos ir Kuodytės straipsnio, duomenys stebina: paskutiniai partizanų periodiniai leidiniai išleisti net 1952 m. rudenį, kai ginkluota rezistencija buvo pasibaišusi. Okupantui partizanų spauda rūpėjo, ji skaudžiai gėlė: suregistruoti net keturi MGB provokaciniai leidiniai. Pirmasis pavadintas „Vienybė“ (sic! – apie LDDP persamos vienybės reikalą ką tik girdėjome praėjusios 1995 Vasario 16 d. proga...), ją platino žinomas agentas J. Markulis; o paskutinis (provokacinis) išleistas 1948 m. Žemaitijoje.

Įdomi KGB rūmų Vilniuje statymo istorija, kuri prasidėjo net 1864 m.: okupacija, „teismas“ ir kalėjimas net nuo caro laikų!

„Atsiminimų, svarstymų ir liūdijimų“ skyriuje telpa Jono Žičkaus – partizano Širšės tiesiog bomba: 1945 m. Eržvilko valsčiaus apylinkėse (maždaug pusiaukelė tarp Tauragės ir Raseinių) aktyviai partizanavo Jonas Kubilius, būsimasis pasaulinio mąsto matematikas, okupuotoje Lietuvoje ilgametis Vilniaus Universiteto rektorius, komunistų partijos centro ko-

miteto (LKP CK) narys, dabartinio Seimo LDDP frakcijos narys ir t.t. Šiuo laiku J. Kubiliaus laikysena yra aiški iš 1994-XI-15 d. balsavimo Seime, kuriuo buvo panaikinta Rezistencijos dalyvių teisių atstatymo komisija; J. Kubilius balsavo už tos komisijos panaikinimą ir kitus, su ja siejančius, LDDP pertvarkymus. Širšei atrodė, kad J. Kubilius buvo visai nuoširdus partizaninės veiklos dalyvis, nėra jokių įtarinėjimų ar užuominų apie išdavystes ar buvimą okupanto agentu. Okupantui jis, aišku, turėjo būti „banditu“... Jo slapyvardis buvo „Bernotas“, tačiau dėl mažo ūgio jį partizanai dar pravardžiuodavo „Mažiuku“. Čia ironija ir tragika, o gal dar kas nors, ką tikimės patirti. Labai įdomu, ar okupantas žinojo apie šią J. Kubiliaus praeitį. Įdomu ir daug kitų, su tokia asmenybe susiejusių klausimų.

Antinacinės rezistencijos skyriuje atspausdinti kai kurie Laikinosios Vyriausybės memorandumai. Prie jų kabinsis bolševikinio gyvenimo istorijos apologetai, nes juose, kaip priimta diplomatinėse notose, reiškiami linkėjimai Hitleriui; padėka už išvadavimą nuo sovietinės okupacijos, o už prašomą nepriklausomybės suteikimą Laiikinoji Vyriausybė siūlo jungtis į atvirą kovą prieš bolševizmą. Čia nereikia nieko atsiprašinėti, o į bet kokią kabinėjamąsi galima ir reikia spiauti: čia buvo puoselėjami bei ginami lietuvių tautos nepriklausomybės interesai – tai ne kolaboravimas su vokiečių okupantu ar koks ideologinis nusiteikimas. Šiais laikais gal neužmirština, kad suoliai prieš juos užpuolusius rusus kovojo ne tik prieš karo pradžią, bet ir karo metu. Paskelbta vokiečių okupacinės valdžios generalinių tarėjų raštų, kurie, tarp kitko, randasi ir Algirdo Vokietaičio archyvuose, jie buvo pagrindžio persiųsti i

Švediją. Velionies našlei leidus, ištiesai atspausdinti buv. Kauno burmistro, vėliau Amerikos „teisiniuose“ procesuose persekioto Kazimiero Palčiausko atsiminimai, pavadinti „Nepalaužtas...“. Yra geras, informuojantis N. Gaškaitės straipsnis apie MGB agentūrą pokario Lietuvoje.

Kaip žinia, „Archyvą“ redaguoja įsidėmėtinose asmenybe: B. Gajauskas, Č. Kišonas, A. Lukša, D. Kuodytė (–vyr. redaktorė), O. Balčytienė, I. Bogomolovaitė, R. Černevičiūtė, N. Gaškaitė, V. Jakučiūnaitė, K. Kasparas, J. Kasparienė, A. Kašėta, V. Maciukevičius, B. Oksaitė, D. Stančikas, J. Starkauskas, B. Ulevičius, R. Žiulys. Pagarba jiems visiems bei jų talkininkams už atliekamą didelį, nelengvą, sunkiomis sąlygomis varomą darbą.

Šį numerį atspausdino A. Jakšto spaustuvė Kaišiadoryse. Visiškai pateisinamas smulkokas šriftas, tiesa, skaitytoją šiek tiek vargina. Kai kur kaitaliojamame šrifte nukentčia skyrybos ženklai, juos reikia su didesniu dėmesiu skaityti. Šiaip gi spaudos technika švari. Tiražas – 5,000 egz.

„Archyvą“ Amerikoje reikia prenumeruoti, visokeriopai remti, apie jį kalbėti ir rašyti. Kiek žinau, nei „Archyvas“ nei savaitinis „Tremtinys“ spaudos kioskuose Lietuvoje nepardavinėjami. Tai tokia, matote, Lietuvą valdančių ponų „demokratinio darbo“ laisvė... Štai, „Archyvo“ numerį paminėjusiame vasario mėn. „Tremtyje“ rašoma: ... „archyvo ieškokite tremtinių sąjungos skyriuose.“ Taškas. Nuo savęs tik pridėsiu, kad LPKTS adresas yra Laisvės al. 39, Kaunas 3000.

(1995-II-27)

★★★★★

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

JEI DABAR RINKTUME PREZIDENTA

(Atkelta iš 3 psl.)

partijoms. Per tą pačią apklausą rinkėjų buvo klausama, kokias politines partijas jie remia per savivaldybių rinkimus. Beveik visuose miestuose ir daugumoje rajonų daugiausia rinkėjų yra už pagrindines dešiniąsias partijas – Tėvynės sąjungą (32 procentai) ir Krikščionių demokratų partiją (24 procentai). Valdančioji LDD partija gali tikėtis 10 procentų rinkėjų palaikymo, o už

Centro sąjungą, Socialdemokratų partiją ir Liberalų partiją, kartu sudėjus visus tris, balsuotų tik 8 procentai.

Toks nevienodas rinkėjų požiūris į partijas ir kandidatus į Prezidentus paaiškina, mas nemažos dalies konservatorių ir krikščionių demokratų rėmėjų palankumu Amerikos lietuviui Valdui Adamkui, kurio populiarumą, siejamą su galimu kandidatavimu į Prezidentus, ėmė kelti lietuviškoji spauda. Reikia

atsižvelgti į tai, kad mūsų rinkėjai Valdą Adamką dažnai tapatina su Vilties Prezidentu Stasiu Lozoraičiu ir mano jį esant dešiniųjų kandidatą.

Iki Prezidento rinkimų dar liko treji metai. Ligi tol turės išryškėti, kas iš tiesų kandidatuoja, kokios kandidatų nuostatos ir juos remiančios jėgos, taip pat ir būsimų rinkėjų palankumas.

(Pagal „Lietuvos aidą“)

LIETUVOS PREZIDENTO VIZITO Į IZRAELĮ ATGARSIAI

Eividas Radvila

Nustūmęs į antrą planą netgi jau išibėgėjusią savi-valdybių rinkimų kampaniją, jau kuris laikas Lietuvos visuomenės dėmesio centre yra šiomis dienomis vykusio prezidento A. Brazausko vizitas į Izraelį bei jo pasekmių aptarimas.

Su oficialiu vizitu Izraelyje Prezidentas lankėsi vasario 28 – kovo 2 dienomis. Čia jis susitiko su prezidentu E. Weizmanu, premjeru I. Rabinu, užsienio reikalų ministru Š. Peresu, pasakė kalbą Knesete, aplankė Holokausto memorialus "Yad Vashem" bei "Martyrs and Heroes", Beatliejų, Kristaus gimimo bažnyčią. Negyvosios jūros rajone jis su delegacija taip pat lankėsi viename iš kibucų, pramonės įmonėse.

Vizito metu pasirašytos dvi sutartys: "Dėl bevizio įvažiavimo piliečiams, turintiems diplomatinį ir tarnybinių pasus", bei "Dėl bendradarbiavimo sveikatos apsaugos ir medicinos srityse".

"Prašu jūsų atleidimo už tuos lietuvių, kurie negailėstingai žudė žydus, juos šaudė trėmė, plėšė. Tai sunkūs ir nelengvai ištarti žodžiai. Lietuvių dalyvavimas II-ojo pasaulinio karo žydų

žudynėse, deportacijose, areštuose ir kankinimuose man kelia slegiantį gėdos jausmą bei uždeda sunkią pareigą", – tokiais žodžiais A. Brazauskas kreipėsi į Izraelio parlamentarų. Jis taip pat sakė, kad Lietuvos Vyriausybė priima atsakomybę už žydų žudynėse dalyvavusių teisinį persekiojimą.

Prieš išvykdamas į Izraelį A. Brazauskas pasirašė dekretą "Dėl pažymėjimų apie neteisėtą represavimą išdavimo teisėtumo patikrinimo". Aukščiausiajam Teismui ir Generalinei prokuratūrai jis siūlo patikrinti išduotus pažymėjimus apie neteisėtą represavimą asmenims, įtariamiems dalyvavus genocide.

Izraelio premjeras A. Brazauskui kėlė dvi sąlygas, kurias patenkinus Izraelis galėtų plėsti santykius su mūsų šalimi – kad nebūtų reabilituojami karo nusikaltėliai ir būtų jautriai reaguojama į antisemitines apraiškas, nes tai "maras, kuris labai greit paplinta, jei su juo nekovoji".

"Reuter" ir AFP korespondentai cituoja Vyzentelio centro vadovo E. Zuroffo žodžius, jog Lietuvos Vyriausybė V. Landsbergiui vadovaujant reabilitavo apie 5 tūkst.

lietuvių, susijusių su žydų žudymu, kuriuos buvo nuteisusi sovietų valdžia. Lietuvos prezidento pasakytą kalbą jis pavadino "svarbiu pirmuoju žingsniu" ir išreiškė viltį, kad išsakyti pažadai bus paremti darbais. Viename Izraelio dienraščių jis, pripažindamas žydų žudynes buvus hitlerininkų inspiruotas, rašė, jog "žudynes masiškai vykdė visų visuomenės sluoksnių lietuviai".

Kneseto pirmininko pavaduotojas, išeivis iš Lietuvos D. Šilanskis pažymėjo, kad Lietuva negrąžina turto žydams, o grąžina ji žydų žudikams. Jo žiniomis, prie žydų žudymo prisidėjo apie 20 tūkst. lietuvių.

Lietuvoje susidomėjimas

Prezidento vojažu ėmė didėti ateinant vis naujiems pranešimams apie vizito eigą. Iš pradžių tyliai, paskui vis garsiau imta klausti: o kas gi už patirtą genocidą atsiprašys lietuvių tautos? Imta domėtis, kam buvo reikalingi skuboti Seimo pareiškimai, kuriuose išipareigojama kovoti su antisemitizmu, ksenofobija ir etnocentrizmu, jeigu antesemitizmo Lietuvoje iki šiol nebuvo. Įtaresni žurnalistai netgi ėmė abejoti, ar tik nuolankus šalies vadovų nušizeminimas bei iš Izraelio girdimi radikalūs balsai, žydų žudynėmis kaltinantys lietuvių tautą bei tuometinę valdžią nesudarys sąlygų antilietuviškos propagandos fone, Lietuvos Prezidentui ne-

pakankamai pabrėžiant kolektyvinės kaltės negalimumą, pasaulyje Lietuva ima atrodyti kaip žydšaudžių tauta.

Grįžusi iš Izraelio delegacija susidariusi išpūdį ėmė švelninti. Pasak pareigūnų, Izraelyje jaučiamas informacijos stygius nuosavybės grąžinimo klausimais, kai kas netgi mano, kad ji grąžinama ar negrąžinama tautiniu pagrindu. Kai kurie reabilitavimo problemomis besidomintys žydai nežino, jog jų įtariamieji asmenys reabilituoti kaip sovietinio režimo aukos, o ne kaip žydų genocido dalyviai. Kalbėdamas per televiziją prezidentas sakė, kad pokalbiuose su Izraelio vadovais jis pabrėždavęs, jog per

(Nukelta į 10 psl.)

Izraelio prezidentas E. Weizman (kairėje) ir Lietuvos Respublikos prezidentas A. Brazauskas oficialaus susitikimo metu apeina garbės sargybą
Nuotr. iš LA

ANTANAS SMETONA – ...

(Atkelta iš 1 psl.)

jis pats buvo beeinąs į kunigus – net į stojamuosius egzaminus jau buvo išlaikęs į Žemaičių kunigų seminariją, rodo, kad Antanas Smetona buvo giliai tikintis žmogus.

Jo asmens adjutantas, artilerijos pulk. Vaclovas Šliogeris, kuris visuomet būdavo arti prezidento ir todėl gerai turėjo žinoti, savo atsiminimų knygoje, pavadintoje "Antanas Smetona, žmogus ir valstybininkas", liudija: "A. Smetona buvo religingas žmogus ir su didžia rimtimi išklausydavo mišias. Jis puikiai žinojo, kada reikėjo sėdėti, kad atsistoti ar klūpėti; to daugelis mūsų šviesuomenės jau nebemokėjo".

Kodėl iškeliau Antano Smetonos religinius įsitikinimus? Todėl, kad religija dvasiniai subrendusiame žmoguje yra visų kitų jo dorybių šaltinis, jo gyvenimo kelrodis ir veiksmų suma. Neišsiaiškinę žmogaus religinės ir moralinės dvasios stovio, mes pilnai neapibūdiname žmogaus. Tik vispusiškai pažindami Antano Smetonos vidinius įsitikinimus, nesunkiai suprasime visą jo gilų asmenį.

Anot adjutanto pulk. Šliogerio, mūsų buvus prezidentas buvo švelnios sielos, tai-

kaus būdo, geras žmogus.

Kas jame pasėjo tų dorybių sėklą?

Neabejoju, kad didžiausios įtakos turėjo jo motina, nors tai beveik niekur neiškeliamas. Teisinga yra kiniečių išmintis, sakanti, kad rytojaus gėlės randasi šios dienos sėklose. Vadinasi pasėsi rozės sėklą, užaugs graži rozė, bet pasėsi piktžolės sėklą, užaugs niekam nenaudinga piktžolė. O kuri motina nori savo kūdikio sieloje blogio sėklą pasėti?

Gimęs 1874 metais, taigi tik 11 metų po Muravjovo žiauriai numalšinto lietuvių sukilimo, Antanas Smetona rado savo tautą merdinčią skurdę ir dvasinėje neviltyje. Kilęs iš mažžemių valstiečių šeimos, jis tą ypač pajuto susidūręs su to meto gyvenimo neteisėbėmis. Jam mažamečiui ganant gyvulius gimtojo Užulėnio miške, jo imlus protas pradėjo suprasti ir atskirti, kas yra gera ir priimtina, ir kas yra bloga ir atmestina.

Pabaigęs Taujėnų pradžios mokyklą ir kiek privačiai pasimokęs, jis įstojo į Palangos progimnazijos trečią klasę. Baigęs progimnaziją, kaip jau sakytą, galvojo tapti kunigu, bet pakeitęs nuomonę, įstojo į Mintaujos

gimnaziją. Gimnazijoje jis tuoj pat įsijungė į slaptą priešrusišką veiklą. Bet 1896 metų rudenį, už lietuvių mokinių kurstymą neskaityti rusiškai maldos, buvo iš gimnazijos pašalintas. Po didelių pastangų jo malonės prašymą caro švietimo ministrui patenkinus, buvo vėl priimtas, bet ne į Mintaujos, o į Petrapičio IX gimnaziją, kurią baigė 1897 metais, taigi jau būdamas 23 metų amžiaus. Tais pat metais įstojo į Petrapičio universiteto teisių fakultetą.

Dar gimnazijoje pasireiškęs stiprus tautinės sąmonės pajautimas ir veržlumas kovoti už tiesą, universitete dar sustiprėjo. 1899 metais, už protestą prieš studentų teisių varžymą, buvo pašalintas iš universiteto, 2 savaites kalintas ir po to ištremtas į Vilnių. Jam šiaip taip pavyko į universitetą grįžti, bet jis buvo sekamas ir 1902 metais, už lietuvišką veiklą, vėl pašalintas iš universiteto, ir suimtas. Tačiau ir tose sunkiose aplinkybėse jį lydėjo laimė: jam pasisekė greit į universitetą sugrįžti ir tų pačių, t.y. 1902-ųjų metų rudenį universitetą baigti.

Baigęs aukštąjį mokslą, Antanas Smetona įsikūrė Vilniuje ir plačiai įsijungė į lietuvišką veiklą. 1903 m. pradžioje pradėjo tarnauti Vilniaus Žemės banke, o 1904

metais vedė Sofiją Chodakauskaitę.

Per ilgai užtrukčiau mągindamas išvardinti visus jo nuveiktus darbus. Tačiau pažymėtina, kad per 17-kos metų laikotarpį, t.y. nuo universiteto baigimo 1902 metais iki 1919 metų, kada Lietuvos Valstybės Taryba jį išrinko valstybės prezidentu, jis pasižymėjo, iškilo ir buvo žinomas kaip gabus visuomenininkas, laikraštininkas, knygų autorius, kultūrininkas, politikas, Lietuvos valstybės atstatymo reikalais važinėjęs po užsienius ir taręsis su įvairių valstybių vyriausybėmis. Vadinasi, tapdamas prezidentu, jis jau turėjo platų politinį patyrimą. Kai Valstybės Taryba jį išrinko pirmuoju valstybės prezidentu, jis jau buvo 45 metų amžiaus, taigi buvo jau subrendęs vyras.

Laikinais palikę nuošaly 6-rių metų laikotarpį, t.y. nuo 1920 metų birželio 19 dienos, kada jis prezidento pareigas perdavė naujai išrinktam Steigiamajam seimo pirmininkui Aleksandrui Stulginskiui, iki 1926 m. gruodžio 17 dienos, kada jis antrą kartą tapo prezidentu, trumpai žvilgtelėkime į Antaną Smetoną privatų žmogų.

Iš išvaizdos jis kažin ar buvo panašus į politiką. Iš pirmo žvilgsnio jis daugiau priminė anų laikų gydytoją,

kokio banko ar kokios aukštesnės mokyklos direktorių. Jis buvo nesudėtingo būdo, daugiau namų žmogus. Jis vengė dažno svečiavimosi ir eidavo tik ten, kur būtinai buvo reikalinga eiti. Jis buvo jautrus žmogus, kurį jaunos valstybės nepasisekimai labai jaudino. Santykiuose su žmonėmis jis buvo kuklus ir demokratiškas, bet niekada neprarasdavo savo kone aristokratiško orumo.

Jis buvo mokslo žmogus. Paruošęs ir paskelbęs visą eilę darbų iš visuomeninių mokslų srities, Antanas Smetona 1923 metais buvo pakviestas eiti Lietuvos universiteto humanitarinių mokslų fakulteto meno teorijos ir istorijos katedros docento pareigas, o vėliau, perkeltas į filosofijos katedrą, buvo patvirtintas pilnu docentu. Jis mokėjo visą eilę svetimų kalbų ir be vertėjo laisvai galėjo susikalbėti su prancūzu, vokiečiu, rusu, lenku. Patenkinamai kalbėjo angliškai. Iš senųjų kalbų mokėjo lotynų ir graikų tiek, kad galėjo iš jų laisvai versti. Būdamas mokslininkas, jis buvo didelis knygos, meno ir gamtos mėgėjas. 1932 metais Vytauto Didžiojo universitetas jam suteikė filosofijos garbės daktaro laipsnį.

(Bus daugiau)

LIETUVOS MOKYKLA MODERNIOS PEDAGOGIKOS

ŠVIESOJE

Henrikas Stasas

1994 metais Lietuvos Respublikos Švietimo ir Mokslo ministerija išleido bendrojo lavinimo mokykloms bendras programas. Nors šios dar galutinai nepatvirtintos, bet patiekto Lietuvos mokykloms kaip projektas, tačiau mokytojams leista savo nuožiūra jomis naudotis.

Tai stambus 600 puslapių leidinys pavadintas "Bendrosios programos". Šis leidinys apima visas bendrojo lavinimo mokyklose dėstomų dalykų programas kartu

su integruojančiomis programomis. Leidinio išleidimą finansavo Atviros Lietuvos Fondas.

Programas sudarė ir redagavo: Hab. Dr. Meilė Lukšienė, Dr. Žibartas Jackūnas ir Dr. Darius Kuolys. Šalia minėtų, leidinio sudarymui talkininkavo visa eilė žymių Lietuvos pedagogų bei psichologų.

Susipažinęs su leidiniu ir jame patiektomis bendrojo lavinimo programomis, nemėginsiu jo visą medžiagą

kritiškai vertinti ar savaip konkretizuoti, nes tai būtų įvairių mokslo šakų žinovų, o ne vieno asmens darbas. Aš tik duosiu šio leidinio bendrą apžvalgą iš kurios paaiškės Lietuvos reformuotos mokyklos bendra samprata, kokie bendrojo lavinimo mokyklos ugdymo ir lavinimo tikslai ir kryptys.

Pirmiausia jau iš keliolikos šio leidinio puslapių galima susidaryti vaizdą, kad reformuotoji Lietuvos mokykla ir jos plačiai leidinyje išdėstyta samprata yra persunkta demokratiška ir krikščioniška dvasia. Tiek pedagogika, kaip ir didaktika čia visiškai moderniuose rėmuose, žinoma neišėinant iš Lietuvos švietimo įstatymų ir švietimo koncepcijos nubrėžtos krypties.

Modernios pedagogikos šviesoje naujoji mokykla pirmiausia daug dėmesio skiria asmeniui, asmens charakterio išvystymui, į laisvą jo pasireiškimą ir į žmogaus vietą pasaulyje. Kalbant apie ugdymo turinį Lietuvos mokykla, kaip matyti, siekia padėti pagrindus šiuolaikiniam demokratiniam žmogaus ir tautos mentalitetui. Kad bolševikinės sistemos sukurtą mentalitetą pakeisti, reformuotoji Lietuvos mokykla išpareigojusi sukurti savarankišką demokratiniai organizuotą, humanistiniais principais ir bendromis žmogaus vertybėmis paremtą mokinių, tėvų ir mokytojų bendruomenę. Tokioje bendruomenėje mokykla kartu su šeima gimtosios kultūros erdvėje atskleis asmens individualybę ir parengs jį doriniam ir socialiniam gyvenimui.

Skaitant toliau apie naujos mokyklos sampratą, leidinyje sakoma, kad reformuotos Lietuvos mokyklos veikla grindžiama vertybės principais. Tai reiškia, kad jos uždavinys dabar puoselėti mokinių širdyse pagrindines krikščioniškas vertybes: asmens sąžinę, minties laisvę, artimo meilę, žmonių lygumą, solidarumą, toleranciją, pagarbą tiesiai ir t.t.

Pagal moderniąją šių dienų didaktiką leidinyje nurodoma, kad bendras ugdymas būtų orientuotas į mokinį, ne į mokytoją. Tačiau ten pat ir pabrėžiama, kad naujoji kryptis mokytojo vaidmens nemenkina, o priešingai iš jo laukiama didesnio dėmesio mokiniui padėti, kad šis maksimaliai galėtų atskleisti savo kūrybines galias, saviraišką, meilę, pagarbą ir kūrybos bei tvarkos poreikius.

Kaip žinome šių dienų Lietuvos žmogui kyla visiškai nauji gyvenimo uždaviniai. Jį liečia ne tik Lietuvos, bet ir Europos ir pasaulio ūkinės, politinės bei kultūrinės tendencijos. Tad ugdant dabarties ir ateities visuomenės asmenį, mokyklai tenka ir uždavinys išugdyti asmenį pajėgų spręsti šių dienų visuomenės problemas, pozityviai ir kūrybingai atsakyti į šio laiko pasaulio technologinių iššūkių. Išsivadavus iš sovietinės sistemos, lietuviai norom ar nenorom turi įsijungti į kultūrinę ir technologinę pasaulio raidą. Apie tai pat leidinyje daug kalbama. Tai reiškia, kad Lietuvos mokykla turi ugdyti ne tik susipratusių lietuvių, bet ir garbingą Europos pilietį, kitaip sakant, europietį. Tad, kaip matome,

mokyklos labai platūs uždaviniai, norint išugdyti saviarbių žmogų, kuris suprastų save ir visuomeninį gyvenimą ir kuris sugebėtų savarankiškai ir atsakingai savo gyvenimą kurti. Tai ypač svarbus mokytojo uždavinys, nes komunistinėje santvarkoje sąžinės ir minties laisvė bei visos krikščioniškos ir demokratinės vertybės buvo paneigtos. Atsižvelgiant į naujus mokyto ir ugdymo nuostatus, Lietuvos mokytojas šiandieninėje mokykloje atsideria gana kebliai ir sunkioje situacijoje, nes daugelis jų šių uždavinių spęsti ir vykdyti nėra pasiruošę.

Kitas gana platus leidinio skyrius pavadintas "Gyvenimas mokykloje". Į mokyklos gyvenimą čia žiūrima, kaip į vientisą ugdymo veiksnį. Taigi ne vien pamokose perteikiamas ugdymo turinys, bet ir visas mokyklos gyvenimas su juo surištas. Juk mokykla augančiam asmeniui yra pagrindinė jo gyvenimo dalis. Jei anksčiau mokykla reiškė tik įstaigą, tai šiandieninė mokykla turi sudaryti mokiniui antrąjį namų erdvę, kad mokinytis iš mažens galėtų sukurti nestandartizuotą aplinką, kurioje jis pats jaustųsi šeiminiuku. Kaip minėjau šis skyrius labai platus ir apima netik mokyklinės erdvės organizavimą, bet ir sveikatos reikalus, darbą mokykloje ir mokyklos ūkinę bei estetinę tvarką. Be to, dar darbo tvarkaraštį, nustato kūrybiškumo sąlygas mokykloje, bendravimą ir bendradarbiavimą, mokinio ir mokytojo santykius, mokytojų tarpusavio bendradarbiavimą ir dar daugiau.

(Nukelta į 8 psl.)

LIETUVOS BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOS BENDROSIOS PROGRAMOS

Lietuvos bendrojo lavinimosi mokyklų "Bendrujų programų" leidinio viršelio faksimilė

Vytautas Rėkus

POLUNDRA

(Ištraukos iš knygos)

(Tęsinys. Pradžia Nr.8)

3. Kriaukšlys

Pirmame lageryje, kur mus sugrūdo, pastebėjau daug galutinai fiziškai išsekusių kalinių. Vienas iš jų, pamatęs praeinantį prižiūrėtoją, sunkiai atsistojo ir, atkišęs ranką, prabilo miršančiu balsu:

– Načalnik, gorbušku! (Viršininke, kriaukšleli)

Ką tai reiškia, sužinojau vėliau, kai patyriau pats bado šmėklą.

"Kasdienės mūsų duonos duok mums, Viešpatie!" – meldžiasi žmonės. Poetai skyrė jai gražiausias eiles, parinkdami švelniausius žodžius: "duonelė", "duonutė", "duonutėlė", ir dailiausiomis litetaturės priemonėmis ją garbino. Mūsų krašto poetas Albinas Žukauskas savo eilėraščių reiškia pasipiktinimą dėl duonos niekinimo. Moti-

nos pareiga – išauklėti vaiką, kad jis brangintų duoną. Sakoma, kad sotus alkanas neužjaučia, kad jeigu kas niekada nebuvo alkanas, nemo-ka duonos ir gerbti. Prieš karą Suvalkų Trikampyje mūsų ūkininkai buvo labai nusmukdyti, ir nors nieks nemirė iš bado, bet duonelės iki rugiapjūtės ne visada užtekėjo. Ne tik mažžemiams. Vienais metais Birželio-liepos mėnesiais pritrūkome ir mes duonos. Nejauki savijauta: liūdna ir baugu, kad gali būti badas, nors turėjome užtektinai bulvių. Taigi žmonės labai taupė rugius ir duoną valgė, šventai tikėdami, kad ją reikia gerbti. Niekada duonos trupinių nemindžiodavome ir neišmesdavome į šiukšlyną. Vaikystėje duona buvo svarbiausias mūsų maistas, nes stokojome kantrybės laukti, kol motina pagamins valgi,

todėl stverdavome gabalą duonos ir valgydavome paskubomis. Bet saugojome, kad nė vienas gurinėlis nubyretų. Ir ne tik iš taupumo, bet veikiau etiniais sumetimais.

Pamatęs lageryje iš bado nusilpusius alkanus žmones, prisiminiau žodžius pagal šv. Jono evangeliją apie stebuklingą duonos padauginimą. Pitrūko tvirto tikėjimo, kad tame totalitarizmo pragare būtų galima žmones prisotinti. Pernelyg galinga ir žiauri buvo tikrovė, kad atsitiktų stebuklas. Buvo toks išsigimėlis prižiūrėtojas, kuris vienam kaliniui pašaipiai sakė: "Melskis, tai gal gausi gorbušką". Vargšas, nesupratęs pašaipos, meldėsi. Negavo. "O dabar sakyk... Stalinai, duok gorbušką", – patarė prižiūrėtojas. Kalinys pasakė: "Stalinai, duok gorbušką!" Tada prižiūrėtojas išsitraukė gabaliuką duonos ir davė vargšui. Taigi niekino mus visokiais būdais.

Lageryje duoną dalydavo brigadininkas. Kiekvienas

stengdavosi paimti "gorbušką", t.y. kriaukšlelį – kampinę porciją duonos su pluta, nes tokia atrodė lyg sotesnė už minkštimo porciją. Kriaukšlį gavusysis galėjo geriau padalyti į tris dalis, ir tada tie gabalai nesusitrindavo mūsų skuduruose taip, kaip minkšta duona. Būdavome taip išalkę, kad gavę duoną iš karto suvalgydavome, nors žinojome, kad geriau valgyti padalinta bent į tris dalis ir bent triskart per dieną, bet trūko mums valios. O pasitaikydavo kad ir pavagia. Kai kurie rūkaliai, pradėję valią, keisdavo savo duoną į machorką, ir tada jau pradėdavo jie fiziškai silpti, neretai net ir visai nusibaigdavo. Labai retai nusisekdavo išlaikyti duonos dalį iki pietų. Tada gautą srėbalą dažniausiai jau be duonos išgerdavome. Kodėl mus marino bado? Aš gi, duoną valgęs visada taip pagarbinau, nesijaučiau kaltas nei Dievui, nei žmonijai. Šalis, kuri galėtų išmaitinti bemaž visą pasaulį, neturi užtektinai duonos! Rusų dauguma yra

geri žmonės, tik kodėl taip ilgai kentėjo patys ir laikė tuos uzurpatorius?

Dauguma buvusių lagerininkų negali išsivaduoti iš baimės šmėklos, todėl ne vienas prisidžiovina duonos atsargai. O, kaip nejauku būna, kai nespėji nusipirkti duonos šventoms dienoms! Persekioja tada sąmonėje užkoduota nuovoka, išsismelkusi lagerių tikrovėje, kad vėl gali pasikartoti ta nelaimė, kad dabar jau neturėtume jėgos nei sveikatos išsigelbėti, išlikti. Pavojus mus persekios, kol neišnyks paskutinė totalitarizmo tvirtovė, sovietų imperija.

Likusieji gyvi lagerininkai, skelbkite aliarmą milijonais balsų už save, už tuos, kurie žuvo, ir už tuos, kurie dar gali atsiderinti tame pragare, kad nepasikartotų niekada toji pasibaisėtina klaida.

4. Polundra!

1944 metų vasarą vokiečiai traukdami padegė Birštono valgyklą, pastatytą Lietuvos nepriklausomybės

(Nukelta į 7 psl.)

ANT DAINOS SPARNŲ...

Aurelija M. Balašaitienė

Clevelando Skautininkų draugovė, tęsdama savo kultūrinių renginių tradiciją, š.m. balandžio 2 dieną, 4 val. po pietų Dievo Motinos auditorijoje rengia solistės Virginijos Bruožytės–Muliolienės rečitalį, kuriame ir lietuvių kompozitorių veikalus fortepijonu atliks pianistas ir solistės akompaniatorius Michael Borowitz.

Žavi, linksma, bet kukliai santūri Australijoje gimusi lietuaitė, lyrinis sopranas Virginija Bruožytė–Muliolienė, yra Clevelando lietuviams jau gerai pažįstama iš jos pasirodymų lietuvių renginiuose, minėjimuose, Lietuvių Namų jubiliejinėje šventėje, Naujųjų Metų sutikime, ir kitur. Ji dažnai atlieka solo partijas Dievo Motinos parapijos chore, kuriam vadovauja muzikė Rita Čyvaitė–Kliorienė. Su tuo choru solistė kelias į Torontą įvyksiantį "Tėviškės Žiburių" metinį balių atlikti koncertinę programą. "Aš labai mėgstu dainuoti lietuviams", atsidususi sako ji, "ir dainuoju, kur tik galiu".

Nes dainavimas yra tapęs jos gyvenimo antruoju "aš". Ji muziką pamėgo nuo ankstyvos vaikystės dienų savo tėvų dainuojančioje šeimoje, ją studijavo Melbourno universitete, jį baigusi su muzikos bakalauro laipsniu ir diplomu muzikos pedagogikos srityje. Atvykus į Clevelandą, ji balsą lavino toliau prestižiniame Clevelando Muzikos Institute ir jį baigė su magistro laipsniu balso lavinimo srityje. 1993

metais ji Chicagoje laimėjo Alice Stephens konkurse pirmą premiją. Jos talentas neliko nepastebėtas ir amerikiečių tarpe. Po dviejų metų stažavimosi, Virginija buvo priimta į Clevelando Lyric Operą ir joje jau atliko net keturis svarbius vaidmenis. Ji dainuoja "Old Stone" bažnyčios profesionalų kameriniame chore. Š.m. kovo 19 dieną choras ruošia grandiozinį koncertą, kuriame bus atliekama G.F. Handelio oratorija "Saliamonas". Virginija koncerte atliks Šėbos karalienės partiją. Arnoldo Vokietaičio kviečiama, ji kovo vidury Chicagoje dainuos koncerte, skirtam sutelkti lėšas labdarai.

Jos akompaniatorius Michael Borowitz yra patyręs ir kvalifikuotas pianistas, fortepioną studijavęs Indijos universitete ir baigęs Clevelando Muzikos Institutą. Šiuo metu jis yra operų akompaniatorius ir repetitorius Kento ir Akrono universitetuose. Iš pokalbio su Virginija teko patirti, kad jis ža- visi lietuvių kompozitorių kūriniais, juos groja, jais domisi.

Skautininkų draugovės rengiamame koncerte ne tik girdėsime Virginiją dainuojant operų arijas, jų daugumą originalia kalba, ir lietuvių kompozitorių dainas, bet ir išgirsime pianistą Borowitz, fortepionu atliekantį lietuvių kompozitorių kūrinius: M.K. Čiurlionio "Bėkit, bareliai" ir Naujajai "Nokturną". Repertuaro dainų įvairumas turėtų įtikti bet kurio skonio klau-

Antanas Mončys ir jo kūryba išliko daugelio jį pažinusių atminty ir širdyse. Skulptorius gyveno virš 40 metų Paryžiuje ir čia sukūrė didžiausią dalį savo darbų.

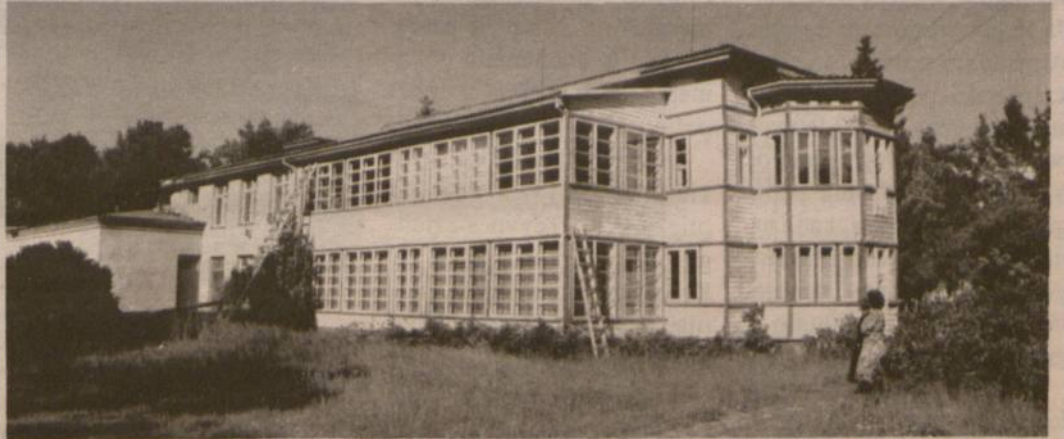
Dvejis metus prieš mirtį Antanas Mončys Lietuvai dovanojo šešiasdešimt savo įvairių laikotarpių darbų ir norėjo, kad visi būtų pastoviai rodomi Palangoje, kur praėjo jo jaunystė.

1991 ir 1992 metais Lietuvos švietimo ministerija šiuos kūrinius pargabeno į Lietuvą, dalį jų parodė Vilniuje ir kituose Lietuvos miestuose ir paskui viską nuvežė į Palangą, kur pats skulptorius tikėjosi įsikurti. Deja, ligos pakirstas A. Mončys 1993 metų liepos 10 dieną mirė Paryžiuje, nepamatęs kaip vykdomi jo norai.

1993 metais Lietuvoje

riniame gyvenime ir įsteigė Antano Mončio premiją, remti jaunuosius skulptorius Lietuvoje.

Lietuvos vyriausybės ministro pirmininko 1994 m. vasario mėnesio įsakas pripažino "Antano Mončio fondui" A. Mončio dovanotus kūrinius ir teisę juos rodyti. Fondui buvo paskirtas pastatas, 1935 metais pastatyta Palangos biblioteka, ir fondas pra-

Antano Mončio galerijai skirtas pastatas Palangoje

sytojui, nuo Budriūno "Tėviškės" ar Rūtelės arijos iš Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis" iki Griego "Solveigos dainos", arijų iš Leharo operečių, Mozarto, Verdi ir Gounod operų, klausytojus nuskraidindamas Mendelssohn – Bartholdy "Dainos Sparnais".

Tai bus didelį estetinį pasitenkinimą teikianti popietė, kurios neturėtų praleisti nė vienas muzikos ar dainos mylėtojas. Bilietus galima iš anksto užsakyti pas Amandą Muliolienę telefonu 692-0702 (vakarais) ir pas Oną Šilėnienę tel. 531-8207, arba įsigyti sekmdieniais po pamaldų Dievo Motinos parapijoje bei prie įėjimo. Iki pasimatymo koncerte!

buvo įsteigtas "Antano Mončio fondas" ir tų pačių metų spalio mėnesį Lietuvos teisingumo ministerija jį patvirtino. Fondo pagrindinis tikslas yra įsteigti galeriją – muziejų, kur būtų pastoviai rodomi skulptoriaus dovanoti darbai. Fondas rinks medžiagą apie skulptoriaus gyvenimą ir kūrybą, rengs paskaitas, leis knygas bei spausdinius, stengsis, kad A. Mončys būtų geriau pažįstamas Lietuvoje ir užsieny. Jis dalyvaus vietos ir krašto kultū-

dėjo šį pastatą perstatyti ir įrengti taip, kad jis tiktų rodyti A. Mončio darbus.

Siekdamas tai baigti įvykdyti, "Antano Mončio fondas" prašo Jūsų pagalbos.

Auką prašome siųsti (kaip šelpėjas iki \$100, nuo \$100 kaip rėmėjas) tiesiog į banką: Credit Lyonnais Paris – Agence 00446 – compte n° 8210 T-15 "Fondation Antanas Moncys" arba čekiu – "Fondation Antanas Moncys", kurį atsiųsti: Jean-Christophe Moncys 36, rue Doudeauville 75018 Paris su čia pridėdamu tekstu:

Pavardė:	Profesija:
Adresas:	Tel.:
Norėdamas padėti "Antano Mončio fondui", siunčiu sumą čekiu tiesiog į banką.	
Data:	Parašas:
Jūs gausite pakvitavimą ir fondas Jus pastoviai informuos apie savo veiklą.	
Jei reikėtų daugiau žinių, prašome susisiekti su Jean-Christophe Moncys telefonu 42 55 71 77 (geriausiai iš ryto).	

(Atkelta iš 6 psl.)

metais. Aš norėjau koku nors būdu gelbėti tą puikų pastatą. Skubėjau į gaisro vietą, bet nuo Vytauto kalno pradėjo į mane šaudyti rusai. Kariuomenėje netarnavęs ir fronte nebuvęs, nežinojau, ką daryti. Netoliese pastebėjau jauną vyrą.

– Polundra! – riktelėjo jis ir krito ant žemės. Tada ir aš puoliau, supratęs, kad reikia saugotis, nes gresia pavojus.

Sovietai pasiviję sušaudė vokiečius, nors tie iškėlė rankas ir norėjo pasiduoti į nelaisvę. Paskiau susipažinau su tuo vyru "polundra". Pasirodė esąs rusas iš Rostovo, buvęs vokiečių nelaisvėje. Gyveno pas Birštono girininką, išgelbėjusį jį nuo pradžios. Girininkas parūpino jam asmens dokumentus ir laikė pas save kaip giminę. Rusas buvo labai gabus, nes per dvejus metus išmoko lietuvių kalbą ir laisvai kalbėjo. Reikia pažymėti, kad sovietų kareiviams, buvusiems vokiečių nelaisvėje, grėsė lage-

ris arba sušaudymas, todėl jis neprisipažino rusams kas esąs. Norėjau jį gelbėti, bet pats buvau reikalingas pagalbos, ir negalėjau jam net atsilyginti už išgelbėjimą. Mane suėmė, ir nežinau, kas atsitiko tam "polundrai", kaip aš jį simpatiškaai vadinau. "Polundra" rusiškai reiškia jūreivių ir krovikų išpėjamąjį šūksmą: "Saukokis! Puola iš viršaus".

Mus, atvežtus iš Lietuvos, paskirstė į lagerius, ir aš pakliuvau į lagerį "Ečėga" (niekada nesužinojau, ką tai reiškia). Maitino labai blogai, todėl greitai išsekau fiziškai, bet į darbą varydavo, ir reikėdavo dirbti neretai dvylika valandų. Statė apie dvidešimt metrų aukščio ir bent penkiasdešimt metrų ilgio medinį tiltą geležinkelui, jungiančiam Vorkutą su lageriu ir anglių kasykla "Kalmerju". Kaliniai turėjo nustatytą normą iškasti tiek ir tiek amžinai įšalusios žemės, nes vienas upės krantas buvo aukštesnis už kitą. Vienas lenkų karininkas, akovinin-

kas, dėjos esąs inžinierius. Labai skubėjo tą tiltą statyti. Inžinieriai rėkė ant dešimtininkų ir darbų vykdytojų, o tie – ant brigadininkų, kurie be jokios atsakomybės mus kankino, mušė, kad tik savo normas išdirbtume. "Davaj! Davaj!" – šaukė. Vieną lietuvių, nusilpusį ir nesugebėjusį tos normos įveikti, brigadininkas įskundė sargybos viršininkui, kuris tą žmogų išrengė ir pastatė po mongolo šautuvu ant vėjo ir šalčio. Nors dar tik rugpjūtis ėjo į pabaigą, bet buvo jau pašalę. Mes sunkiai pakeldavome šaltį be vatinukių, vadinamų "Fufaikomis".

Tokį aukštą medinį geležinkelio tiltą galėjo projektuoti tik pusgalviai. Mes tašėme storus rąstus ir pristatydavome po tuo tiltu, kur tuos rąstus geležinėmis kabėmis jungė, o galą įkaldavo žemėje. Beprasmiškas darbas: žemė buvo įšalus, tai vos rąsto galą įkaldavo, net sovietų technikos stebuklas "lebidoka" ("gervė") nedaug tepadė-

jo. Triūsė galadieniai po tuo tiltu, nepaisydami jokių saugumo taisyklių.

– Polundra! – staiga išgirdome riksmą iš viršaus. Kilstelėjau galvą į viršų ir pamačiau, kaip vienas rąstas, per neatsargumą paleistas, puola žemyn. Aš vos spėjau atsokti, o kitą galadienį sutrynė. Išgelbėjo mane tai, kad žinojau to žodžio reikšmę. Ir vėl mane kankino mintis, kad neatsilyginau tam rostoviečiui.

Surakino tą tiltą, nutiesė bėgius, išklojo lentomis, bet žmonių neleido. Laukė priemimo komisijos. Komisija atsivežė garvežį ir liepė mašinistui pervaziuoti per tiltą. Komisija su sargyba pasiliko ant kranto. Mašinistas nebuvo savižudys, tai, pamatęs tą aukštą medinį tiltą, leido garvežį labai lėtai ir pats atsistojo prie atidarytų durų. Kai tiltas pradėjo smarkiai braškėti ir siūbuoti, mašinistas neišlaikęs suriko: "Polundra!", šoko iš garvežio ir pabėgo atgal. Sargyba privertė

vargšą išgelbėti garvežį. Mašinistas labai atsargiai, žingsnis po žingsnio, pamažu įlipo į garvežį ir vos ne vos išvarė jį į krantą. Susėdo komisija į tą garvežį, ir dingo visi.

Po to dingo ir mūsų pažįstamas inžinierius. Mane perkėlė į kitą lagerį tardyti.

Pasaulis buvo kurčias ir negirdėjo ar nenorėjo girdėti mūsų maldavimų. Geriausi įvairių tautų sūnūs šaukė: "Gevalt! Polundra! Gelbėkit!" Nelinkėčiau, kad tie kurtieji atsidurtų ten, kur mes buvome, taip kaip Hitlerio kai kurie pasyvieji ar aktyvieji rėmėjai pakliuvo į lagerius, į dujų kameras. Abejingumas padrąsina ir paskatina bolševizmo išsigimėlius kres-ti niekšybes.

(Bus daugiau)

**NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ**

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SĄJUNGOS SUAŽIAVIMAS

Kaip praneša Lietuvos spauda, š.m. vasario 25 d., Vilniuje įvyko Lietuvos tautininkų sąjungos (LTS) suvažiavimas. Sąjungos pirmininkas Rimantas Smetona padarė ataskaitinį pranešimą, kuriame ypač pabrėžė, kad Sąjunga išliko savita politinė jėga, sugebanti parodyti savo veidą ir išvirtino tarp keletos stipriausių partijų, kurios, kaip rodo įvykių raida, ir ateityje turėtų lemti Lietuvos politinį gyvenimą. Sąjungos narių skaičius beveik patriubėjo, o tai reiškia, kad tautininkų šūkis "Tvarka, teisingumas, tautiskumas" nepaseno, neprarado aktualumo ir yra daugeliui patrauklus.

Suvažiavime aptartos veiklos kryptys, numatytos 1995-1996 metams, išrinkta LTS valdybą. Sąjungos pirmininku vėl išrinktas Rimantas Smetona.

"Lietuvos rytas" tarp kitko pažymi, kad suvažiavimo pradžioje jo dalyviams buvo išplatintas kreipimasis, kuriame labai kritiškai buvo įvertinta tautininkų vadovo veikla ir buvo siūloma perrinkti Sąjungos pirmininką. Į šį postą pretendavo buvęs Miškų ūkio ministras ir buvęs

Lietuvos ambasadorius Vokietijoje prof. Vaidotas Antanaitis bei Seimo nariai: Tautininkų frakcijos seniūnas Leonas Milčius ir prof. Mečislovas Treinys.

Rimantas Smetona dėl šio kreipimosi žurnalistams pareiškė - "Natūralu, kad turiu nemažai šalininkų, tačiau yra manančių ir kitaip" ir pabrėžė, kad to anoniminio dokumento nėra skaitys ir todėl nežino, kiek jame yra tiesos.

Kalbėję diskusijose suvažiavimo dalyviai gerokai priekaištavo Tėvynės sąjungai (konservatoriams) ir Krikščionių demokratų partijai, kad pastarosios nenoriai koordinuoja politinę veiklą su kitomis opozicinėmis partijomis ir apgailestavo, kad Druskininkuose įvykęs dešiniųjų partijų pasitarimas lauktų rezultatų nedavė.

V. Antanaitis, tarp kitko, kviesdamas dešiniąsias jėgas glaudžiau bendradarbiauti, pareiškė nuomonę, kad "tautininkų laikas ateis tik po kokių ketverių metų". Jis siūlė Lietuvos tautininkų sąjungai susivienyti su Amerikos Lietuvių tautine sąjunga.

-ra-

LIETUVOS MOKYKLA ...

(Atkelta iš 6 psl.)

Tad, neryškinant kiekvieną šio skyriaus temą, paliesiu tik svarbesnias. Kalbant apie darbą, leidinyje sakoma, kad jis turi būti organizuotas, sąmoningas, tikslingas ir sąžiningai visų bendruomenės narių atliktas. Svarbu, kad mokykloje auganti karta išmokyta nuosekliai, tikslingai ir kūrybiškai dirbti bei rengtis savo pasirinktos profesijos ateities darbui. Tad matome, kad reformuotoji mokykla turi iš pagrindų pakeisti pažiūrą į darbą. Kuriant visos mokyklos darbo planą, toliau sakoma, kad šalia mokyklos šiame darbe turi dalyvauti mokinių tėvai ir visuomenės atstovai. Mat planas apima ne tik mokymąsi, bet ir mokyklos dalyvavimą visuomenės gyvenime. Apskritai į darbą naujoji mokykla žiūri iš dviejų taškų: pedagoginio ir psichologinio. Svarbu, kad mokinys galėtų tinkamai save ir savo veiksmus vertinti. O mokytojo pareiga žiūrėti ir padėti, kad mokinys galėtų sąžiningai įveikti gautus uždavinius, kad nenusiviltų savimi ir neieškotų kokių nors nesąžiningų būdų nuo darbo išsisukti. Šiuo atveju mokykla ypatingai turi siekti ugdyti veiklią ir gerą mokinių valią, nes tai pagrindinė asmenybės ugdymo sąlyga.

Kaip žinome, ir ši asmens savybė tarybinėje sistemoje buvo suformuota be atsakomybės jausmo.

Toliau dar šiek tiek apie mokytojo pareigas ir atsakomybę reformuotoj Lietuvos mokykloje. Leidinyje sakoma, kad mokytojas yra ugdymo proceso skatintojas ir visos dirbančios klasės bendruomenės vadovas. Tad, atsižvelgiant į mokytojo pareigų svarbą, jam visuomet buvo statomi ir tam tikri reikalavimai. Nemažus reikalavimus ir dabartinė Lietuvos mokykla stato mokytojui: pirmiausia jis turi sugebėti įvertinti savo profesinio išsilavinimo ribas ir nuolat tobulintis. Mokytojas turi gebėti įvesti mokinius į žinių, idėjų bei vertybių pasaulį.

Pagrindinę šio leidinio dalį sudaro ugdymo turinys. Tokio formalaus ugdymo turinį sudaro pirmiausia bendrosios privalomųjų dalykų ugdymo programos, toliau integruojančios programos, vadovėliai, papildoma mokymo medžiaga, valstybiniai bendrojo išsilavinimo standartai ir t.t. Iš leidinyje pateikto ugdymo turinio matyti, kad mokyklos veikla grindžiama modernios švietimo sistemos principais bei demokratiškumo ir humaniško dvasia.

Į ugdymo turinio struktūrą

Neringos tunto skautės linksmai praleido gražią rudens popietę "Patterson's" obuolių sode. Pirmoje eilėje iš k.: Audra Motiejūnaitė, Saulutė Tamošiūnaitė, Laura Rukšėnaitė, antroje eilėje - Kristinėlė Stankutė, Venta Civinskaitė, Audra ir Nida Degesytės.

ARTĖJA KETURIASDEŠIMTOJI KAZIUKO MUGĖ

Keičiasi laikai, keičiasi pasaulis, keičiamės mes, keičiasi ir mūsų šventės. Tik idėjos lieka tos pačios.

Ir Kaziuko mugės, nors keičiasi skaičiais ir formomis, bet sava idėja lieka tos pačios. Mugės tebetarnauja kaip skautų rankdarbių paroda ir pasiūla tėveliams ir visuomenei, kaip išraiška skautų vaisingumo jiems ir padėkos už prielankumą.

Tai idėjai įgyvendinti skautų vadovai, vos uždarę vieną mugę, ima galvoti apie

sekančią, o praėjus stovyklavimo sezonui ir Kalėdų šventėms, imasi aktyvaus naujos mugės planavimo ir darbo su skautais. Net ir patys mažiausieji, giliukai ir liepsnelės, o taip pat ir vyresnieji, mokosi žygiuoti, ir lygiuoti, ir dainuoti, piešia, dažo, kala, siuva, siuvinėja, lipdo, pagal savo vadovų paruoštus projektus, ruošdamiesi pavasarinei mugėi, vis stengdamiesi kas kart sugalvoti ką naujo pagaminti ir parodyti.

Ir šiemetinėje mugėje ša-

lą čia įtraukiami pagrindiniai dėstomieji dalykai, kurie laiduos pagrindinių žinių ir įgūdžių ugdymą. Kaip antai, kalbų mokymas turi ugdyti komunikacinius įgūdžius, visuomenės mokslas, geografią, istoriją ir gamtos mokslas padės mokiniams išgyti pagrindines žinias bei įgūdžius išsiugdyti vertybės nuostatas, susijusias su žmogaus gyvenimu ir t.t. O dėstomųjų dalykų parinkimas turi prioritetą ugdyti mokinių tautinę sąmonę, stiprinti jų tautinę ištikimybę, pilietiškumą ir patriotizmą. Iš kitos pusės ugdymo turinyje daug dėmesio kreipiamas į fundamentalias Europos kultūros vertybes. Į šias vertybes dabar kaip tik svarbu Lietuvai orientuotis, nes su jomis ji sieja savo politines, socialines, ekonomines ir kultūrines pažangos viltis. Tai toks, sakyčiau, bendras bruožas reformuotos Lietuvos mokyklos ugdymo turinys ir jo struktūra.

Toliau seka dėstomųjų dalykų sąrašas, kuris čia pateiktas, kaip projektas. Lietuvos bendro lavinimo mokykla yra dvylikmetė ir joje dėstomieji dalykai išdėstyti XII-kos klasių ribose. Vieni dalykai privalomi, kiti pasirenkami. Kai kurie dalykai pa-

tiekti integruotu būdu, kiti tiesioginiai. Pvz. geografią "Aš ir pasaulis", gamtos mokslas - "Gamta ir žmogus" ir t.t.

Dėstomųjų dalykų sąrašas čia pradedamas ne įprasta Lietuvos mokyklose tradicija - tvarka, būtent, tikyba, bet doriniu ugdymu, t.y. etika. Etika siekiama atskleisti bendrąsias žmogaus vertybes, ugdant sugebėjimą doriniu atžvilgiu atsakingai ir išmintingai apspręsti bei brandinti dorinę asmens sąmonę ir padėti mokiniui - mokinei susikurti dorinės kultūros pagrindus. Tai tokia šio dėstomo dalyko paskirtis, kur dėmesys nukreiptas į žmogaus savivargybą ir orumą. Etika dėstoma, kaip atskiras dalykas nuo I-mos iki XII-tos klasės. Tik nuo I-mos iki IV-tos klasės dalis dorinio ugdymo integruotas į kursą "Aš ir pasaulis". V-XII klasėse į etikos kursą įjungiamos ir pilietinio ugdymo temos. Nors minėjau, kad etikos kursas dėstomas, kaip atskiras dalykas, tačiau naujose programose nurodyta, kad šis kursas gali būti rišamas su istorija, geografią, ekonomika, meno dalykais, buitės kultūra ir t.t.

Po etikos seka katalikų ir stačiatikių tikyba. Protestan-

lia skautų darbų parodomųjų stalų numatomi žaidimų, margučių puošimo, laimės šulinio stalai patiems jauniausiems lankytojams, taip pat skautininkų ir židinių kėpsniai, riestainiai, naminiai sūriai ir kitoki maisto gaminiai, skanūs pietūs, tortai, saldumynai ir kas viską beišskaičiuos ir beišvardins.

Kovo 26-tą dieną Clevelando skautai ir jų vadovai - ir seni, ir jauni, ir maži - jau keturiasdešimtą kartą kviečia savo tėvelius, draugus, pažįstamus ir visą lietuviškąją visuomenę dalyvauti jų užsimojimuose.

Os

tų tikyba į programą neįtraukta.

Tikybos dėstymo paskirtis čia nusakoma sekančiai: konkrečiai ir nuosekliai pateikti tikybos mokytojams visą katalikų tikybos panoramą, atskleisti kokias žinias ir religines vertybes katalikas mokinys privalo sistematingai įsisavinti, siekdamas savo tikėjimą pažinti, pažinęs pamilti ir pamilęs pagal jį gyventi. Labai gražiai ir taikliai didaktiniuose nuostatuose pastebėtas tikras šių dienų religinio gyvenimo tikslas, kur pabrėžiama, kad ne tik ir ne tiek žinių teikimas svarbu, kiek mokymas gyventi tikėjimu ir juo dalintis. Todėl šių laikų tikybos mokytojas turi domėtis visomis mokinių gyvenimo sritimis, o ne tik pamokine veikla, turi kuo daugiau su mokiniais bendrauti ir juos skatinti dalytis tikėjimu tarpusavyje. Ir šio dalyko dėstymo didaktika, kaip tik reikalauja kelti gyvenimo klausimus, gyvenimo problemas ir jas krikščioniškoj šviesoje išspręsti. Katalikų tikybos kursas skirstomas į vaikystės, paauglystės ir vėlesniąją paauglystę.

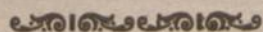
(Bus daugiau)

MIRĖ POETAS LEONARDAS ŽITKEVIČIUS (1914.XI.6 – 1995.III.6)

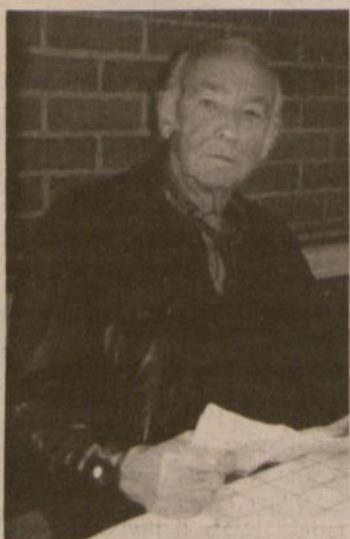
Pirmadienį, Brooklyne, New Yorke, po ilgos ligos mirė poetas Leonardas Žitkevičius, sulaukęs 80 metų amžiaus. Gimęs Vabalninke, Biržų apskrityje ir 1934 m. baigęs Biržų gimnaziją, studijavo lietuvių literatūrą Vytauto Didžiojo universitete ir 1942-1944 m. Buvo Valstybinės leidyklos redaktorius ir Kauno radiofono literatūrinio skyriaus redaktorius. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją ir 1947 m. atvykęs į New Yorką darbavosi Amerikos laikraščio redakcijoje. Nuo 1968 iki 1984 m. dirbo "Darbininko" laikraščio redakcijoje.

Nuo pirmųjų jo eilėraščių pasirodymo "Žvaigždutėje" 1927 m., jo poezijos vaikams pasirodė septynios knygos. Jo poeziją reguliariai buvo spausdinama lietuvių periodinėje spaudoje ir literatūros leidiniuose.

Vėlesniais laikais Leonardas Žitkevičius išgarsėjo eiliuotu humoristiniu žodžiu, išaugdamas vienu talentingiausių lietuvių humoristinės poezijos kūrėjų – Runcės Dandierino bei Balio Pavabalio slapyvardžiais.

POETUI DONIUI REMIUI – 70 METŲ AMŽIAUS

Neseniai 1995 m. vasario 10 d. D. Remys atšventė septyniadešimtąją savo amžiaus sukaktį. Jis gimė Mažeikiuose, kur pradėjo kurti eilėraščius ir ten vadovavo literatūrai būreliui. 1944 m. pasitraukęs į Vokietiją ir 1950 m. atvykęs į JAV, šalia savo darbo irgi kūrė eilėraščius, juos spausdindamas "Drauge", "Aidų" žurnale ir kitur. Vėliau jis aptilo ir tik išėjus į pensiją vėl išsiveržė jo kūryba, kuri, reikia manyti, dar ilgai nesustos.

Dabar jis jau 3 metai paeiliui po pusmetį laiko praleidžia Lietuvoje, daugumoje Palangoje, kur turi įsigijęs butą. Ten ir gimsta didelė dalis jo kūrybos, kuri yra švelni ir lyriška. Jau jo eilėraščių rinkinių pavadinimai – "Išsipildymo sala", "Auksinė vasara", "Išlikęs džiaugsmas" daug ką pasako. Daugelyje eilėraščių jis išsipasakoja savo tyrius jausmus tėvynei, kuri ilgą laiką buvo nuo jo atskirta ir nepasiekiamą. Tad Lietuvai atkovojo laisvę, jis skuba išsakyti viską, kas per eilę metų buvo susikaupę jo širdyje.

Linkime suaktyvininkui Doniui Remiui dar daug kūrybinės ugnelės ir dar daugiau – sveikų ir malonių metų.

E. Šulaitis.

SKUBIAI ATSLIEPKITE BIOGRAFIJŲ ŽINYNUI

Lituanistikos Tyrimo ir Studijų centro Chicagoje bei Mokslo ir Enciklopedijų Leidyklos Vilniuje rengiamam Amerikos Lietuvių Biografijų Žinynui jau gauta apie 1,700 užpildytų anketų. Pradedant žinyno darbą, tikėjome surinkti apie 3,000-4,000 JAV gyvenančių, lietuvių bei savo profesijoje nusipelnusių žmonių biografijų. Vilties nenustojame.

Duomenis pradėjome rinkti 1993 m. pabaigoje, iš-

siuntinėdami anketas ir prašydami, jas užpildžius, grąžinti. Pernai, iš daugelio negavus užpildytų anketų, siuntėme jas pakartotinai. Rezultatas buvo neblogas. Tačiau nemaža dalis laiškų su anketomis grįžo atgal į LTSC dėl pasikeitusių adresų.

Tuo pačiu metu Mokslo ir Enciklopedijų Leidykloje Vilniuje pagal pateiktus anketose duomenis rašomi knygai straipsniai. Šiuo metu darbas yra įpusėjęs: parengta

(Atkelta iš 2 psl.)

• Prancūzija paprašė JAV atšaukti iš Prancūzijos keturis diplomatus ir vieną prekybos atstovą, nes jie įtariamai šnipinėjimu prancūzų technologijos srity. Incidentas pakenkė prancūzų premjerui Balladur, kurs kandidatuoja į prezidento vietą. Įveltas nelegalus telefono pasikalbėjimų užrašymas.

• Turkijoje veikia trys socialistų politinės partijos. Dvi jų nutarė susijungti. Šis nutarimas gali nuversti premjerės Tansu Ciller vyriausybę, nes viena iš susijungiančių partijų dalyvavo premjerės koalicinėje vyriausybėje.

• Rusijos prezidentas Boris Jelcin uždraudė degtinės ir tabako produktų reklamavimą. Amerikos tabako pramonei skaudų smūgį sudavė New Orleans teismas, nusprendęs, kad miestai ir valstijos gali skųsti teismuose tabako gamintojus už ligas, gautas nuo nikotino naudojimo. Keturios valstijos jau nutarė pateikti ieškinius tabako bendrovėms, nes valstijų ligoninėms tenka gydyti nuo tabako susirgusius žmones.

• JAV vyriausybė pasirašė Meksikos pezeto gelbėjimo susitarimą. Meksika pažadėjo griežtą savo piniginių vienetų reformos politiką, o JAV suteiks 20 milijardų dolerių vertės finansinę paramą ir kreditų.

• Kinijoje sušaudyti keturi piliečiai, bandę sukčiauti ir vengti mokesčių.

• Tarptautinė Darbo organizacija skelbia, jog pasaulio darbo žmonių net 30 proc. yra bedarbiai.

• Haiti vyriausybė pašalino iš pareigų apie 40 aukštų karininkų, jų tarpe vyriausią kariuomenės vadą.

• Nikaragvoj iš pareigų

spaustuvei apie 800 biografių. Tačiau manome, kad ne visi pasižymėję žmonės yra patekę į šį rengiamą leidinį. Esame ypač dėkingi už duomenis apie mirusius, tačiau dar labai trūksta mirusiųjų žmonių fotografijų.

Todėl dar kartą (jau pa-

Iš visur apie viską

pasitraukė ilgametis kariuomenės vadas Humberto Ortega, sandinistų režimo svarbiausio veikėjo Danieliaus brolis.

• Alžiro kalėjime kilo riaušės, kurių malšinime žuvo daugiau 100 kalinių.

• Pietų Afrikoje iš parlamento pasitraukė zulu genties "Inkatha" partijos atstovai, nors kabinete pasiliko tos partijos ministrai. Zulai kaltina vyriausybę nesilaikant genčiai duotų pažadų.

• JAV senatas vienu balsu atsisakė patvirtinti respublikonų siūlomą valstybės biudžeto planą. Paskutiniai opinijos tyrinėjimai, praveisti ABC TV ir Washington Post, parodė, kad balsuotojai nenori mažinti lėšų socialiniam draudimui, senelių gydymui ar švietimui. Daugiau piliečių pasisakė už lėšų karpymą: menui, gynybai, šalpai, viešajai televizijai ir žemės ūkio subsidijoms.

• Čėčėnijos įvykiai sukskaldė Rusijos politines partijas, jas susilpnino. Vasario 18 buvo paskelbta nauja Rusijos socialdemokratų partija, vadovaujama Aleksandro Jakovlevo, buvusio artimo Gorbačiovo bendradarbio.

• Rusijoje išleista autobiografinė knyga: "Aš, Petras Romanovas"... Tai milžiniško chemikalų fabriko Krasnojarske direktoriaus Romanovo knyga, kurioj jis prisistato kaip kandidatas į Rusijos prezidento vietą. Jis 51 metų amžiaus Rusijos "senato" narys, geras administratorius, kilęs iš vargingos šeimos, pats pasiekęs pramonės vado aukštumų. Jis pasisako prieš užsienio linijas sekančius reformatorius, prieš įvairius "Motinos Rusijos" priešus. Romanovas komentato-

rių lyginamas su amerikiečių biznierių ir politiku Ross Perot.

• Žmogaus teisių organizacija "Human Rights Watch-Asia" paskelbė, jog komunistinės Kinijos vyriausybei pavyko nusišalinti didžiulę gamtos nelaimę net 20 metų. Tik dabar paaiškėjo, jog 1975 m. rugpjūčio mėn. sugriuvo dviejų upių užtvankos, pastatytos su Sovietų Sąjungos parama. Nelaimėje žuvo 230,000 kinų. Kinijos valdžia pripažino, kad tokia nelaimė buvo, tačiau atsisakė patvirtinti žuvusių skaičių.

• Pirmasis Kongreso respublikonų pralaimėjimas po pernykščių rinkimų sukėlė partijos vadų pagiežą respublikonui sen. Mark Hatfieldui. Jis balsavo prieš. Šis Oregono senatorius tvirtina, kad jo rinkėjai nusistatę prieš šį biudžeto planą. Respublikonų daugumos Senate vadas sen. Bob Dole net prašė buvusį prez. Bush paveikti Hatfieldą, tačiau ir tai nepadėjo.

• Prezidentas Clintonas per savo dvejų metų prezidentavimo laikotarpį dar nepasinaudojo savo teise vetuoti Kongreso priimtą įstatymo projektą. Tačiau jis jau pagrasino nepraleisiantis Kongreso svarstomą Tautinio Saugumo Pagyvinimo įstatymo. Vetuoti jį ragino valstybės sekretorius Warren Christopher ir gynybos sekr. William Perry. Statistika rodo, kad daugiausia veto ginklą yra naudojęs prez. Rooseveltas, net 635 kart. Prez. Bush vetavo 44 projektus, prez. Reaganas – 78, prez. Carteris – 31, prez. Fordas – 66. Istorijoje žinomas ir prez. Garfield, niekad nevetavęs jokio įstatymo.

METINIS BALFO SUSIRINKIMAS

BALFO Clevelando skyriaus valdyba kviečia narius, rėmėjus ir visus kurie domisi BALFO veikla atsilankyti į metinį BALFO susirinkimą š.m. kovo 23 d. 7:00 v.v. Lietuvių namų apatinėje salėje. Taip pat kviečiame asmenis kandidatuoti į BALFO valdybą. Suinteresuotus šiuo reikalu prašome skambinti V. Apaniui, tel. 216 729 0843.

Po susirinkimo įvyks kuklios vaišės.

Skyriaus valdyba

"DAINAVOS" ansamblio jubiliejaus rėmėjų dėmesiai

"Dainavos" ansamblio 50 m. sukates minėjimui rengti komiteto pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė praneša, kad aukos dar yra priimamos bet, kad patektų į specialų leidinį, jas reikia gauti kuo greičiau.

Malonėkite aukas siųsti: Oskaras Kremeris
1005 Sherwood Rd.
La Grange Park IL. 60525

★ Visi, kurie skelbiasi Dirvoje, niekad nesigaili.

LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ DĖMESIUI

Lietuvos Ambasada Washingtone dar vasaryje per Lietuvos Užsienio reikalų Ministeriją teiravosi Vyriausios rinkimų komisijos (VRK) dėl rinkimų į vietos savivaldybes Lietuvoje tvarkos ir jų organizavimo Jungtinėse Amerikos valstijose. Po pokalbio telefonu su VRK pranešame, kad jau baigiama registruoti kandidatus į vietos savivaldybes ir VRK apie kovo 10 d. pradeda spausdinti kandidatų sąrašus ir rinkimų biuletenius. Ambasadoje juos planuojame gauti apie kovo 20 d.

Todėl savivaldybių rinkimus JAV skelbiame kovo 22 d. Lietuvos Ambasadoje Washingtone. Balsuos jos darbuotojai ir visi tie piliečiai, kurie galės atvykti patys į Ambasadą. Juos akimirksniu įtrauksime į rinkėjų sąrašą išduosime biuletenius. Paštu, kaip matote iš biuletenių gavimo datų, balsavimui nebėra laiko, balsavimo biuletenius turime pristatyti į Lietuvą jau kovo 25 dienai.

Rinkimuose į vietos savivaldybes gali dalyvauti tik pastoviai Lietuvoje gyvenantys Lietuvos piliečiai, šiuo metu tik laikinai esantys JAV. Pastoviai JAV gyve-

nantys Lietuvos piliečiai nėra įtraukti į vietos savivaldybių rinkėjų sąrašus ir balsuoti šiuose rinkimuose negalėtų, net jei būtų laiko juos surengti paštu.

Pabrėžiame, jog neturime jokių duomenų apie laikinai JAV gyvenančius Lietuvos piliečius. Todėl prašome visus Lietuvos piliečius, taip pat ir nuolatos gyvenančius JAV ir turinčius dalyvauti 1996 m. spalio mėnesį vykšančiuose rinkimuose į Lietuvos Respublikos Seimą, jau nuo dabar pradėti registruotis Lietuvos Ambasadoje Washingtone. Laiške prašome nurodyti savo pavardę, vardą, paso numerį, asmens kodą ir tikslų gyvenamosios vietos JAV adresą. Nepranešę Ambasada savo gyvenamosios vietos Seimo rinkimuose negalėsime dalyvauti, nes negalėsime išsiųsti Jums balsavimo biuletenį.

Balsavusių 1994 m. referendume asmenų sąrašus mes turime ir jiems registruotis Ambasadoje nebereikia, juolab jei po balsavimo referendume nepakeitėte savo gyvenamosios vietos JAV.

Lietuvos ambasados JAV Spaudos skyrius

Ieškoma Dr. Prano Matulaičio (mir. 1951) duktė **ONA LODGE**, gyvenusi Clevelande. Prašo atsilipti: Tomas Nenortas, 38 Webster Hill Blvd., West Hartford, CT 06107. Tel: 203-561-0134

UŽSISAKYKITE "EUROPOS LIETUVI" PAREMSITE UŽSIENIO LIETUVIŲ SAVAITRAŠTĮ LIETUVOJEI

Londonė 47-rius metus Didžiosios Britanijos lietuvių sąjungos leidžiamas savaitraštis "Europos lietuvis" jau antri metai yra redaguojamas ir spausdinamas Vilniuje. Jame apie Lietuvos kultūrinį, politinį, ekonominį ir už jos ribų gyvenančių lietuvių gyvenimą rašo talentingi žurnalistai bei įvairių sričių specialistai.

Aštuonių puslapių ir gausiai iliustruotas "Europos lietuvis" iš Vilniaus oro paštu yra siunčiamas į 23 pasaulio kraštus.

"Europos lietuvis" prenumerata metams – \$ 60.

Cekius prašome siųsti šiuo adresu:

"Europos lietuvis", 2 Ladbroke Gardens,
London W11 2PT, United Kingdom.

1995 m. prenumeratoriai dalyvaus "Europos lietuvis" 50-mečio jubiliejinėje loterijoje ir kartą per mėnesį gaus nemokamai 4 puslapių priedą "Lietuvių godos".

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.
MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

Clevelando Lietuvių kredito kooperatyvas TAUPA atšventė 10 metų sukaktį. Vasario 26 d. įvyko visuotinis kooperatyvo narių susirinkimas. Nuotraukoje kooperatyvo direktoratas su svečiais. Iš k.: V.Kliorys, V.Urbaitis, A.Rukšėnas, adv.E.Marcinkevičius, M.Mikonienė, kun. G.Kijauskas,s.j., R.Hallal, V.Maurutis ir A.Spirikaitis. V.Bacevičiaus nuotr.

LIETUVOS PREZIDENTO VIZITO...

(Atkelta iš 5 psl.)
okupacijos laikotarpį ne mažiau už žydus nukentėjo ir lietuvių tauta. Tačiau tuo pat metu jis teigė niekaip nesuprantas, kodėl dėl stalininio režimo padarytų nusikaltimų lietuvių tautai turėtų atsiprašyti LKP ar jos teisių perėmėja LDDP. Iš Izraelio grįžęs Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas S. Alperovičius netgi tvirtino, jog Lietuvoje pernelyg sureikšminami radikalūs E. Zuroffo pasisakymai, Izraelyje jis nesąs toks žinomas. Jis taip pat sakė, kad turto grąžinimo klausimai vizito metu nebuvo patys svarbiausi ir neigė kolektyvinę lietuvių tautos atsakomybę.

Nepaisant viso to, spauda A. Brazausko vizitą įver-

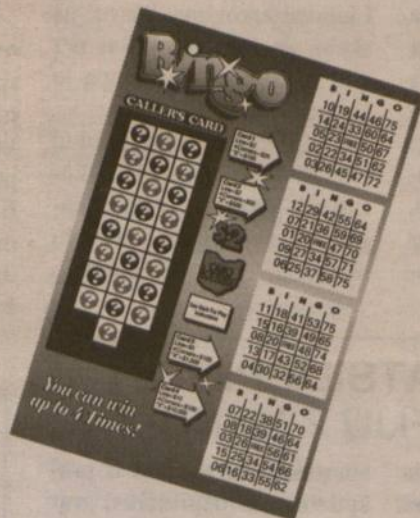
tino itin kritiškai, ši kelionė netgi vadinama neatleistina diplomatijos klaida. Pažymima, kad pasiruošimas vizitui ir pati kelionė iš esmės buvo vienpusės nuolaidos, nesugebėta į abiejų valstybių ir tautų santykius pažūrėti platesniu žvilgsniu, iškelti problemų, kurios svarbios abiem, o ne vienai kuriai nors pusei. Taip pat nurodoma, jog Lietuvos Prezidentas nebuvo pasiruošęs jokių oficialių dokumentų, skaičių ar Genocido ir rezistencijos tyrimo centro ataskaitos, kuo remdamasis būtų galėjęs pateikti išvadas Izraelio vadovams. Prezidentas negalėjo tiksliai pasakyti, nei kiek žmonių reabilituota, nei kokiam žmonių skaičiui reabilitavimo pažymėjimus išduoti atsisakyta,

nei lietuvių tautos genocido mastų, nei to meto represinių bei valdžios struktūrų sudėties.

Idomu pažymėti, kad nei viena politinė partija nepasiskelbė jokio pareiškimo šio plačiai nuskambėjusio vizito proga.

Su šiuo Prezidento vizitu susijęs dar vienas skandalas dėl Lietuvos kultūros paveldo apsaugos. Mat A. Brazauskas Izraelio vadovams padovanojo M. Mažvydo bibliotekos fonduose saugotą XVIII amžiaus Torą (Senąjį Testamentą). Buvo pažeisti kultūros vertybių išvežimo iš Lietuvos nuostatai – Prezidentas kažkokiam valdininkui telefonu tiesiog paliepė fonduose saugotą ritinį paimiti ir tiek.

If you can spare 10 minutes,
We can spare \$10,000!

Play **Bingo** from the Ohio Lottery

Imagine winning \$10,000 in just 10 short minutes! It's possible with the Ohio Lottery Bingo Game. On each \$2 ticket, you get four Bingo cards and four chances to win — up to \$10,000! So

JOIN IN THE WINNING

play Bingo at your favorite Lottery retailer. And with luck, you could come out with \$10,000 to spare!

Lottery players are subject to Ohio laws and Commission regulations. For further information, call the Customer Relations Department, (216) 787-3200, during regular business hours.

CLEVELANDE ir apylinkėse

VYSKUPO VIEŠNAGĖ

Clevelando diecezijos vyskupas pagalbininkas A. James Quinn š.m. kovo 5 d. sekmadienį, lankydamas Clevelando Šv. Jurgio parapiją, aukojo Mišias. Tai buvo pirmą gavėnios sekmadienį. Šios Mišios kartu buvo skiriamos kovo 4 dienos Lietuvos globėjo Šv. Kazimiero šventei paminėti. Po Mišių parapijos salėje įvyko susitikimas su vysk. A. J. Quinn prie kavutės. Ger.J.

DĖKUI UŽ ŠILTESNĘ ŽIEMĄ

Pernai Šv. Vincento Pauliečio draugija spalio mėn. Clevelando diecezijoje pravedė sėkmingą "Antklodžių sekmadienio" rinkliavą. Šv. Jurgio parapijos biuletenyje pranešama, kad dėka clevelandiečių dosnumo tūkstan-

čiai vargstančių šeimų, vaikų, vyresniųjų bei benamių sulaukė šiltesnės žiemos. Buvo suaukota, supirkta ir išdalinta: 20,000 antklodžių, 7,100 paklodžių, 12,300 rankšluosčių bei kt. įvairių reikmenų. Be to, dar nupirkti ir vargstančioms šeimoms išdalinti 275 lopšeliai. Ger.J.

OHIO RENGINIAI

* Kovo 24-25 d. Woosterio Rotary kl. antikinis išpardavimas. Ohio Agricultural Research & Development Center, Fisher Auditorium, 1328 Dover Rd. (Rt 250), Wooster, OH. Tel. 216 / 264-8189.

* Balandžio 1 d. "Švelnios šviesos ir truputis džiazo". Edgewood Senior High School, Blake Rd., Ashtabula, OH. "Meiliosios Adelinos dengtojo tilto choras". Tel. 216 / 593-3824.

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 1-800-775-SEND
SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK,
DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE,
PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje,
Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje.
Skubiems siuntiniams: AIR CARGO
Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.
Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011
639 East 185 th Street • Cleveland, OH
Iš anksto susitarus, paskambinant į
Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose
galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

HOME

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

PARENGIMAI

- * KOVO 19 d. 4 val. Tremtinių vokalinio vieneto koncertas. Rengia komitetas ir Dievo Motinos parapija.
- * KOVO 26 d. KAZIUKO MUGĖ Dievo Motinos parapijoje tuoj po 10 val. Mišių. Ruošia Clevelando skautija.
- * BALANDŽIO 2 d. Virginijos Muliolienės koncertas 4 val. po piet Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia skautininkių draugovė.
- * BALANDŽIO 23 d. Arvelykio Stalas – Šv. Jurgio parapijos salėje 11:30 ryto
- * BALANDŽIO 30 d. "Dar kartą pavasari" – Madų paroda Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia vyr. skaučių židinys.
- * GEGUŽES 7 d. L.B. Clev. Apylinkė ruošia "Vakarą motinoms pagerbti". Programą atliks Hamiltono taut. šokių ansamblis "GYVATARAS", vadovaujamas Elytės Tarvydienės.
- * GEGUŽES 7 d. ATEITININKŲ ŠEIMOS metinė šventė Dievo Motinos parapijoje. 10 v. šv. Mišios; 11:30 v. akademija auditorijoje.
- * GEGUŽES 19, 20 ir 21 d.d., 45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto Metinės Žaidynės Clevelande. Rengia LSK Žaibas
- * GEGUŽES 29 d. Memorial Day – Apeigos-Mišios-pusryčiai. Rengia Katalikų Karo Veteranų Postas 613 Šv. Jurgio parapijoje 8:30 ryto.

- * BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilmių uždarymas. Šv. Mišias celebruoja vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.
- * BIRŽELIO 11 d. – Tragiškojo Birželio minėjimas. Rengia Clevelando Baltų Komitetas.
- * LIEPOS 8 d 6:00 v.v. šeštadienį L.K. DARŽELIŲ VASAROS VAKARONĖ Gwinn dvare Bratenalh

- * LIEPOS 16 d.Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžia 11:30 ryto šv. Jurgio sodyboje.
- * LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.
- * GRUODŽIO 17 d. "Singing Angels" choro koncertas trečią val. po pietų Dievo Motinos parapijoje
- * GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

Mirė Danutė Sofija Čiurlionytė-Zubovienė (1910.06.12–1995.02.27)

Velionė buvo Sofijos ir Konstantino Čiurlionių duktė. Ji buvo rašytoja ir atkakliai tęsė savo įžymių tėvų gyvenimo ir kūrybos dvasią. Jos raštai paliko ryškius pėdsakus vaikų literatūroje, o jos išskirtinai tauri asmenybė – ją pažinusių žmonių atmintyje. Okupacijos metu Zubovų šeima globojo ir rėmė ne vieną vargan patekusią šeimą.

Danutė Zubovienė nuolat talkino M.K. Čiurlionio dailės muziejui, saugančiam jos tėvo kūrybą. Pastaruoju metu tvarkė motinos Sofijos Čiurlionienės archyvą ir spėjo pabaigti pirmąją dalį prisiminimų apie motiną, ir buvo pradėjusi rašyti antrąją.

Nuliūdime liko vyras Vladimiras Zubovas ir šeima: duktė Dalia Palukaitienė, skulptorė ir Kauno meno gimnazijos direktorė; sūnus Vytautas, architektas, nuo 1991 m. Lietuvos paminklų apsaugos departamento generalinis direktorius; ir penki anūkai bei viena proanukė. Sūnus Konstantinas, architektas ir alpinistas, 1971 m. žuvo Tian – Šanio kalnuose, Kirgizijoje. Du anūkai šiuo metu gyvena Amerikoje, skulptorius Jūras Palukaitis Clevelande ir pianistas Rokas Zubovas Chicagoje.

A. Kašuba

Ilgamečiui Lietuvių gydytojų draugijos nariui

A. A.

ADOLFUI BALTRUKĖNUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą žmonai STASEI, sūnui VYTAUTUI, dukroms dr. RŪTAI ir DAIVAI, duktaiti TERESEI bei giminėms Lietuvoje

Ohio lietuvių gydytojų draugija

Mielam daktarui

A. A.

ADOLFUI BALTRUKĖNUI

mirus, liūdinčią žmoną STASE, dukras RŪTĄ ir DAIVUTĘ, sūnų VYTAUTĄ, anukę TERESĘ ir gimines Lietuvoje giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Stefanija Sviderskienė ir
Zinaida Vyšniauskienė su
šeimomis

ALT Sąjungos Daytona Beach skyriaus
vicepirmininko Jurgio Janušaičio seseriai

PRANEI IVANAUSKIENEI

mirus, jos sūnui ALBERTUI, dukrai ELENAI ALEKNAI, broliui JURGIUI JANUŠAIČIUI su šeimomis bei kitiems jos artimiesiems reiškia gilią užuojautą

ALT Sąjungos Daytona Beach Skyrius

Iškiliai Lietuvos Operos Solistei
Korp! Filiae Lithuania Filisterei

A. † A.

SOFIJAI ADOMAITIENEI

mirus, Jos vyrui inž. DOMUI ADOMAIČIUI ir visai giminei gilią užuojautą reiškia

Irena ir Jonas
Rimkūnai

KALNŲ SLIDINĖJIMAS

Penktųjų Pasaulio lietuvių sporto žaidynių pradžia įvyko Collingwood'e Kanadoje. Geriausi lietuviai slidininkai suvažiavo iš viso pasaulio: Lietuvos, Australijos, JAV, Kanados. Viso susirinoko virš 50 dalyvių. Keletą dienų pasitreniravus, varžybos įvyko vasario 23:24 dienomis. Programoje – slalomas ir didysis slalomas.

Vėliavų pakėlimu, malda ir prakalbomis buvo duota varžybų pradžia. Lietuvos sporto departamento vicedirektorius Rimas Girskis ir ŠALFASS pirmininkas Audrius Šileika sveikino sportininkus. Atvirame lauke prie ežero žvarbus vėjas ir šaltis –10°C kalbas gerokai sutrumpino. Slidininkų laukė trasa ant stataus kalno kuris buvo apledėjęs. Dėl didelių greičių ir atkaklios kovos trasoje keletas sportininkų susižeidė, bet jau kitą dieną tie slidininkai atsigavo.

Moterų tarpe absoliučios laimėtojos buvo atstovės iš Lietuvos: Diana Jonkutė užėmė pirmą vietą slalome ir didžiajame slalome. Tai rodo, kad ir ne visai palankiomis slidinėjimui sąlygomis galima daug pasiekti, jeigu tinkamai varžybos ruošiamasi.

Vyrų tarpe dominavo Linas Vaitkus iš JAV. Jis laimėjo slalomą ir didįjį slalomą ir užsitarnavo visų dalyvių pagarbą. Technškai jis slidinėjo be klaidų ir buvo gerai pasirengęs šioms varžyboms. Jis labai atsidavęs slidinėjimui ir siekia patekti į JAV olimpinę rinktinę. Nuostabu, kad antrosios vietos laimėtojas Romas Stankevičius iš Lietuvos ir trečiosios – Matas Freimanas iš Kanados atsiliko tik keliomis sekundėmis nuo Lino.

Organizavo, tvarkė ir globojo šias žiemos žaidynes ŠALFASS slidinėjimo vadovas Rimas Kuliavas ir jo štabas.

Vytenis Čiurlionis

V-JŲ PASAULIO LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNIŲ KALNŲ SLIDINĖJIMO VARŽYBŲ TECHNIŠKOS PASEKMĖS

DIDYSIS SLALOMAS VYRAI IR JAUNIAI

Absoliutus laimėtojas:	1. Linas Vaitkus (JAV)	41.73 sek.
	2. Romualdas Stankevičius (L)	44.94 sek.
	3. Matas Freimanas (K)	46.71 sek.

18 m. ir jaunesnių klasė:	1. Matas Freimanas (K)	46.71 sek.
	2. Tomas Skrinškas (K)	48.18 sek.
	3. Paulius Dailydė (K)	48.92 sek.

19-34 m. klasė:	1. Linas Vaitkus (JAV)	41.73 sek.
	2. Romualdas Stankevičius (L)	44.94 sek.
	3. Julius Šalkauskis (K)	47.03 sek.

35-49 m. klasė:	1. Tauras Milašius (L)	51.64 sek.
	2. Antanas Pacevičius (K)	52.29 sek.
	3. Ignas Grigaras (L)	53.85 sek.

50-64 m. klasė:	1. Alvydas Platokis (L)	52.76 sek.
	2. Romanas Milašius (L)	55.21 sek.
	3. Dimitrijus Kraucevičius (A)	55.52 sek.

65 m. ir vyresnių klasė:	1. Vytenis Čiurlionis (JAV)	55.14 sek.
	2. Vincentas Paulionis (L)	57.73 sek.
	3. Jonas Jonaitis (K)	59.17 sek.

MOTERYS IR MERGAITĖS

Absoliučios laimėtojos:	1. Diana Jonkutė (L)	49.67 sek.
	2. Nijolė Ragauskienė (L)	56.38 sek.
	3. Stasė Veličkienė (L)	57.78 sek.

18 m. ir jaunesnių klasė:	1. Audra Pacevičiūtė (K)	58.39 sek.
	2. Aleksa Pacevičiūtė (K)	59.11 sek.
	3. Laura Pacevičiūtė (K)	1:05.24 min.

19-34 m. klasė:	1. Diana Jonkutė (L)	49.67 sek.
	2. Jūratė Šileikaitė (L)	59.06 sek.
	3. Stasė Veličkienė (L)	57.78 sek.

35-49 m. klasė:	1. Stasė Veličkienė (L)	57.78 sek.
	2. Audra Stukaitė (K)	58.48 sek.
	3. Rūta Pacevičienė (K)	1:03.59 min.

50 m. ir vyresnių klasė:	1. Nijolė Ragauskienė (L)	56.38 sek.
	2. Angonita Wallis (A)	1:31.66 min.

SLALOMAS VYRAI IR JAUNIAI

Absoliutus laimėtojas:	1. Linas Vaitkus (JAV)	54.96 sek.
	2. Miroslavas Urbonavičius (L)	58.80 sek.
	3. Matas Freimanas (K)	1:00.64 min.

18 m. ir jaunesnių klasė:	1. Matas Freimanas (K)	1:00.64 min.
	2. Antanas Pacevičius Jr. (K)	1:09.86 min.
	3. Stasys Kuliavas (K)	1:19.50 min.

19-34 m. klasė:	1. Linas Vaitkus (JAV)	54.96 sek.
	2. Miroslavas Urbonavičius (L)	58.80 sek.
	3. Mykolas Šileika (K)	1:10.43 min.

35-49 m. klasė:	1. Tauras Milašius (L)	1:06.39 min.
	2. Raimondas Valadka (K)	1:20.75 min.
	3. Edis Jūrevičius (K)	1:33.00 min.

50-64 m. klasė:	1. Romanas Milašius (L)	1:10.99 min.
	2. Algimantas Kepežėnas	1:16.49 min.
	3. Dimitrijus Kraucevičius (A)	1:16.73 min.

65 m. ir vyresnių klasė:	1. Jonas Jonaitis (K)	1:29.29 min.
	2. Leonas Stosiūnas (K)	1:56.71 min.
	3. Algis Nakas (JAV)	2:02.52 min.

MOTERYS IR MERGAITĖS

Absoliučios laimėtojos:	1. Diana Jonkutė (L)	1:03.83 min.
	2. Nijolė Ragauskienė (L)	1:19.55 min.
	3. Audra Stukaitė (K)	1:19.99 min.

18 m. ir jaunesnių klasė:	1. Audra Pacevičiūtė (K)	1:21.33 min.
	2. Aleksa Pacevičiūtė (K)	1:23.26 min.
	1. Diana Jonkutė (L)	1:03.83 min.

19-34 m. klasė:	2. Asta Šimkienė (K)	1:59.68 min.
	1. Audra Stukaitė (K)	1:19.99 min.
	2. Ramona Valadkienė (K)	1:29.58 min.

35-49 m. klasė:	3. Regina Natkevičienė (L)	1:47.47 min.
50 m. ir vyresnių klasė:	1. Nijolė Ragauskienė (L)	1:19.55 min.
	2. Angonita Wallis (A)	2:02.40 min.

Paaikškinimai: Pateikiame pirmų trijų vietų laimėtojus kiekvienoje klasėje. Šalia to, buvo išvesti ir absoliutus vyrų ir moterų slalomo ir didžiojo slalomo laimėtojai pagal atsiektas pasekmes, nežiūrint kuriai amžiaus klasei jie priklausytų.

Po pavarės: (L) reiškia Lietuvą, (A) – Australiją, (K) – Kanadą, (JAV) – Jungtines Amerikos Valstybes.

Duotos pasekmės apima dviejų nusileidimų sumą.

Mielam draugui iš senų laikų, tauriam Dzūkijos
sūnui

A. A.

VINCUI SAVUKYNUI

amžinybėn iškeliajus, nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną STEFĄ, dukrą MILDĄ ir žentą ALGIRDĄ SPERAUSKUS, vaikaičius ir visus artimuosius ir kartu liūdime

Seinų Žiburio Gimnazijos
1933 metų laidos vardu
Tadas Palionis

PARDUODAMAS AUTOMOBILIS HONDA ACCORD LXO=2M-2 1993 m.

žalias, visas autom. Pravažiuota 23,300 mylių. Kaina apie \$12,000 arba mokėti \$250 mėn. Taipai (tel. 481-6677)
Teirautis tel: 481-4534